27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2001 ՇԱԲԱԹ 15 (2219)

Ազգ
Azg
armenian daily

Օջալանը սպառնացել է Թուրքիային նոր պատերազմով

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 26 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Քրդական աշխատավորական կուսակցության առաջնորդ Աբդուլլահ Օջալանը թուրքական բանտից իր դատապաշտպանների միջոցով հրապարակել է մի հայտարարություն, որով նախազգուշացնում է Թուրքիայի իշխանություններին, որ Իրաքում գործող քրդական տարբեր խմբավորումների հետ դաշինք կազմելու փորձերը կարող են վտանգավոր հետեւանքներ ունենալ: «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդմամբ, Օջալանը նկատի ունի Իրաքում գործող քրդական 2 կազմակերպությունների՝ Քրդստանի ժողովրդավարական կուսակցության եւ Քրդստանի «Հայրենասիրական միության» համատեղ հայտարարությունը, որով նրանք խոստանում են իրենց վերահսկողությունը հաստատել Հյուսիսային Իրաքի քրդաբնակ այն հատվածների վրա, որոնք ներկայումս PKK-ի վերահսկողության տակ են: Օջալանը նշել է, որ եթե Թուրքիայի կառավարությունը միավորի քրդական հիշյալ երկու կուսակցություններին ընդդեմ PKK-ի, ապա Թուրքիան կկանգնի նոր պատերազմի առջեւ:

ՓԱՐԻԶ

Ելիսեյան պալատում Ժակ Շիրակը հյուրընկալեց Ռոբերտ Քոչարյանին

Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հանդիպում՝ Ֆրանսիայի հովանու ներքո

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ, Փարիզ

Եվրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի նստաշրջանում Հեյդար Ալիեւն ասաց. «ԼՂ հակամարտության խնդիրը խաղաղ կարգավորելու նպատակով Ադրբեջանի եւ Հայաստանի նախագահներն ուղղակի բանակցություններ են վարում, որոնց ընթացքում քննարկում ենք եւ երկկողմ փոխզիջումների հիման վրա մշակում հակամարտության խաղաղ կարգավորման տարբեր նախագծեր: Թեեւ վեց տարուց ավելի պահպանվում է զինադադարը, մենք չենք հասել խաղաղության: Բայց եւ այնպես հավատում եմ Հայաստանի հետ հակամարտության արդար լուծմանը. Հայաստանի հետ հաստատել խաղաղություն՝ հիմնված Ադրբեջանի գրավյալ տարածքների ազատագրման եւ ԼՂ-ին Ադրբեջանի կազմում ամենաբարձր ինքնավարության շնորհման վրա»:

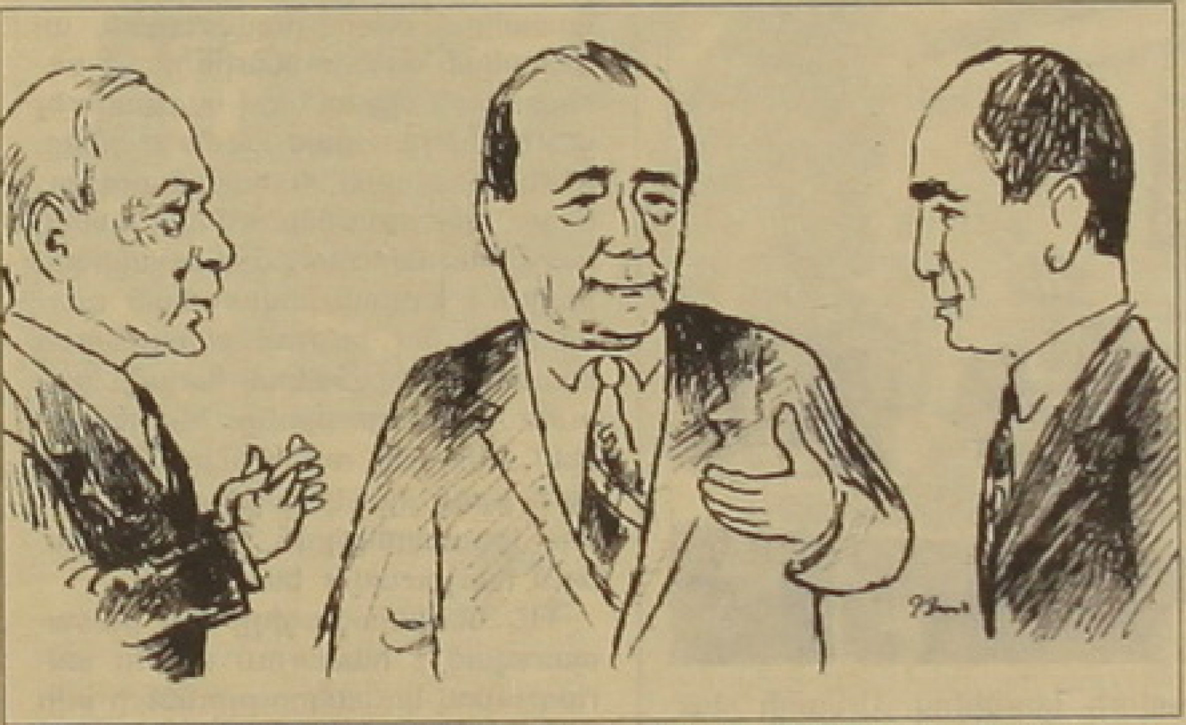

Քոչարյան-Ալիեւ համատեղ մամլո ասուլիսում ադրբեջանցի լրագրողը հարց ուղղեց Հայաստանի նախագահին. «Հայաստանն իր մեջ ուժ կգտնի՞ ճանաչելու Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը»: Պատասխան. «Ի՞նչ է նշանակում իր իր մեջ ուժ գտնել: Թող Ադրբեջանն ուժ գտնի իր մեջ ճանաչելու կայացած Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությանը: Հակամարտության կարգավորման հարցում մենք հռչակել ենք հիմնական սկզբունքները, որոնք, մեր կարծիքով, պետք է պահպանվեն: Առաջինը եւ ամենագլխավորը՝ իրավահավասարություն Ստեփանակերտի եւ Բաքվի միջեւ: Երկրորդ՝ ԼՂՀ ոչ անկլավային վիճակ, երրորդ՝ ԼՂՀ անվտանգության երաշխիքներ: Այս սկզբունքների շրջանակներում Հայաստանը պատրաստ է քննարկել խաղաղ կարգավորման տարբեր կոմբինացիաներ»:

Տես ♦ էջ 2

ԼՈՆԴՈՆ

Հոլոքոստի հիշատակման օրը հայերին չեն նշելու

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՅՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մեծ Բրիտանիայում հունվարի 27-ին նշվող Հոլոքոստի հիշատակի նախօրեին թուրքական TRT հեռուստատեսությունը փաստագրական կադրեր է ցուցադրել ապացուցելու, թե հենց հայերն են թուրքերի հանդեպ ցեղասպանություն իրականացրել: Օգտագործելով Առաջին համաշխարհային պատերազմի արխիվային կադրեր, թուրքերը պնդում են, որ ոչ թե 1,5 միլիոն, այլ «ընդամենը» 300 հազար հայ է զոհվել: Այս ֆիլմը եւս իր դերն է կատարել Հոլոկոստի հիշատակի օրը հայերին չընդգրկելու Մեծ Բրիտանիայի որոշման մեջ:

Այս առնչությամբ սակայն «Independent»-ը գրում է. «Վանում տեղի ունեցածը փաստում է, որ 1915 թ. հայկական Հոլոքոստը նախորդ դարի առաջին ցեղասպանությունն է եղել»: «Վանի ապստամբության ժամանակ հայերն իրոք սպանել են թուրքերի, բայց ոչ զանգվածաբար ոչնչացրել, ինչպես դա արել են թուրքերը»: Թերթի կարծիքով դա նույն է, թե Գերմանիայի հեռուստատեսությունը Վարշավայի գետտոյում հրեաների ապստամբությունը վավերացնող ֆիլմ ցուցադրեր եւ ասեր, որ սա ավելի էական է, քան 6 միլիոն հրեաների զանգվածային սպանդը: Բրիտանական ազդեցիկ թերթը տարակուսում է, որ հեռուստատեսությամբ ցուցադրված ֆիլմն ու նրա անգլերեն տեքստը ոչ մի քննադատության չարժանացան: «Հայերի զանգվածային ջարդերը նկարագրելիս հրեա մի գրող ստեղծել է «ցեղասպանություն» բառը: 1915-ին թուրքական բանակը վարժեցնող անգլիացի սպաներն անգամ դատապարտել են դաժանությունները, որոնց ականատեսն են եղել»: «Ճակատագրի հեգնանքով Մերձավոր Արեւելում Թուրքիայի հավատարիմ դաշնակից երկիրը, որտեղ ապրում են աշխարհի ամենամեծ Հոլոքոստը վերապրած ժառանգները, Իսրայելն է», գրում է բրիտանական «Independent»-ը:

Այսօրվանից OPT կդիտենք

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Հունվարի 27-ից Հայաստանը կվերսկսի Ռուսաստանի հանրային հեռուստատեսության (OPT) ծրագրերի վերահեռարձակումը: Այդ մասին այսօր լրագրողներին հայտարարեց ՀՀ տրանսպորտի եւ կապի նախարար Երվանդ Զախարյանը: Նրա ասելով, դա տեղի կունենա դեցիմետրային հաճախականությամբ: Վերահեռարձակման բացառիկ իրավունք է ստացել Հայաստանի «Ուրարտու» մասնավոր ընկերությունը: Հիշեցնենք, որ «Հայաստանի հեռուստատեսային ցանց» ՊՓԲԸ-ը դադարեցրել էր Ռուսաստանի հանրային հեռուստատեսության հաղորդումների հեռարձակումը մետրային հաճախականությամբ՝ պայմանագրի բացակայության եւ չվճարումների պատճառով:

ՀՌԱԿ անդամատոմսերի հանձնում

Երեկ Թեքեյան կենտրոնում Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության փոխատենապետ Ռուբեն Խուրշուդյանը, վարչության անդամներ Համլետ Կարապետյանը եւ Գառնիկ Հովակիմյանը ՀՌԱԿ 27 նոր անդամներին հանձնեցին կուսակցության անդամատոմսեր:

Ռուբեն Խուրշուդյանը, խոսելով Ռամկավար ազատական կուսակցության պատմության մասին, արարողության մասնակիցներին մաղթեց հավատարիմ մնալ ավանդական կուսակցության գաղափարախոսությանը, քաղաքական կեցվածքին:

Ս. ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Ավերիչ երկրաշարժ Պակիստան-Հնդկաստան սահմանագոտում

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունվարի 26-ին, տեղական ժամանակով ժամը 07:16-ին Պակիստան-Հնդկաստան սահմանային գոտում տեղի է ունեցել երկրաշարժ, որի էպիկենտրոնը գտնվում է Կարաչի քաղաքից 180 կմ հարավ-արեւելք, իսկ Դելի քաղաքից՝ 950 կմ հարավ-արեւմուտք: ՀՀ սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայությունից հայտնեցին, որ երկրաշարժի ուժգնությունն էպիկենտրոնում կազմել է 10 բալ: Պակիստանում, Նեպալում եւ Չինաստանում զգացվել է 6-9 բալ: Ամբողջովին ավերվել են շենքեր, բազմաթիվ մարդիկ մնացել են փլատակների տակ: Հնդկաստանի արեւմուտքում գտնվող Ահմադաբադ քաղաքում զոհվել է առնվազն 200 մարդ: Զոհվածների թիվը ամեն ժամ կրկնապատկվում է եւ, վերջին տեղեկությունների համաձայն, անցել է 1000-ից: Կան զոհեր նաեւ Պակիստանի տարածքում:

Իսրայելը մտադիր է մասնակցել կասպյան նավթի փոխադրման նախագծերին

ԹԲԻԼԻՍԻ, 26 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Իսրայելում ուշադիր հետեւում են Վրաստանի եւ Կասպյան տարածաշրջանի իրադարձություններին», հունվարի 25-ին հայտարարել է Իսրայելի նախագահ Մոշե Կացավը: Ըստ նրա, Իսրայելը ծրագրում է ակտիվորեն մասնակցել կասպյան էներգապաշարների փոխադրմանը, ինչը նշանակում է, որ պաշտոնական Թել Ավիվը շահագրգռված է Վրաստանի հետ տնտեսական հարաբերությունների զարգացմամբ, մասնավորապես էներգետիկայի ոլորտում: Իսրայելի նախագահն այս հայտարարությունն արել է Վրաստանում իր երկօրյա այցի շրջանակում:

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Քաղաքական ուժերի թիվը կնվազի՞

Կուսակցությունների օրենքի վերաբերյալ կուսակցականների դիտարկումները

ՍԻՍԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Եվրախորհրդի լիիրավ անդամ դարձած Հայաստանի առջեւ դրված պարտավորությունների թվում օրենսդրական ոլորտում հատուկ շեշտվում է կուսակցությունների մասին օրենքի ընդունումը: ՀՀ Ազգային ժողովը շուտով քննարկման կառնի այդ օրենքի նախագիծը, որը հեղինակի՝ ԱԺ իրավաբանական ծառայության ղեկավար Վլադիմիր Նազարյանի հավաստմամբ տեսանելիորեն կփոխի երկրի քաղաքական դաշտը նախ կուսակցությունների թվի նվազման առումով: Այսօր Հայաստանում գրանցված է 95 կուսակցություն, վերջինը՝ «Մանկավարժներ հայոց»-ը գրանցվել է 2000-ի դեկտեմբերի 21-ին: Սրանցից 77-ը ենթակա են վերագրանցման ու 2001-ի մեկնարկից ի վեր 26-ն արդեն հասցրել են ավարտել այդ գործընթացը:

Մի քանի կուսակցությունների ներկայացուցիչներ (ՀՅԴ, ՀԺԿ, ՀՌԱԿ), որոնց հետ զրուցեցինք, համակարծիք են, որ այս բազմաքանակության մեջ իրականում մի քանի գործող կուսակցություն կա՝ երեւույթիս բուն իմաստով: Ավելին, ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի համոզմամբ, դրանք այսօր ասպարեզ ելած կուսակցությունները չեն: «Քանզի, եթե կուսակցությունը չունի հստակ գաղափարախոսություն, մամուլ, զարգացած կառույցներ, որոշակի ավանդույթներ, կարող է իրենից ներկայացնել ընդամենը մարդկանց զանգված»:

ՀԺԿ վարչության անդամ Անդրանիկ Հովակիմյանը պնդում է, թե, բացառությամբ խիստ սակավաթիվ քաղաքական ուժերի, մնացյալները ոչ թե գործում են, «այլ պարզապես պտտվում են իշխանությունների այս կամ այն թեւի շուրջ, սնվելով նրանցից ինչ-որ քայլերի դիմում»:

ՀՅԴ անդամ, ԱԺ պատգամավոր Ռուբեն Հովսեփյանը վստահեցրեց, թե մեր երկրում չորս կուսակցություն կա միայն, որոնք համապատասխանում են դասական չափանիշներին՝ ՀՅԴ-ն, ՀՌԱԿ-ը, ՀԿԿ-ն եւ Հանրապետական կուսակցությունն իր որոշ դրսեւորումներով:

Տես ♦ էջ 2

ընթացիկ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Բժիշկները Արկադի Վարդանյանի առողջական վիճակը «ծանր» են գնահատել

2000 թ. հոկտեմբերի 30-ից կալանքի տակ գտնվող «21-րդ դար միջազգային ասոցիացիայի» նախագահ Արկադի Վարդանյանն առողջության կտրուկ վատթարացման պատճառով ԱԱՆ քննչական մեկուսարանից տեղափոխվել է սրտաբանության ինստիտուտ: Քննչական խմբի կողմից նշանակվել է դատաբժշկական փորձաքննություն, որն իրականացրել են հանրապետության լավագույն սրտաբան-գիտնականները: Համաձայն փորձաքննության եզրակացության՝ ներկայումս Ա. Վարդանյանի առողջական վիճակը ծանր է, «որը պայմանավորված է արտահայտված զարկերակային հիպերտոնիայով ծանր կրիզային ընթացքով, անկայուն ստենոկարդիայով, սրտի ռիթմի խանգարումով, որոնց հետեւանքները կարող են հանդիսանալ հետեւյալը՝ ձախ փորոքային սուր սրտային անբավարարություն (թոքերի այտուց), սրտամկանի սուր ինֆարկտ, սուր հիպերտոնիկ էնցեֆալոպաթիա անցումով կոմատոզ վիճակի եւ ինսուլտ»:

Ա. Վարդանյանի առողջական վիճակից ելնելով, մասնագիտական խումբը անհնար է համարել նրան ազգային անվտանգության մեկուսարանում պահելը: Հայտնել են, որ նման հիվանդություններով տառապող մարդիկ մասնագիտացված բուժման կարիք ունեն:

Դատաբժշկական փորձաքննության եզրակացությանը լրագրողներին ծանոթացրին «21-րդ դար միջազգային ասոցիացիայի» գրասենյակում հունվարի 26-ին հրավիրված մամուլի ասուլիսի ժամանակ:

Ա. Վարդանյանի դատապաշտպան Սամվել Ջաղինյանը ստեղծված իրավիճակում առաջնային էր համարում իր պաշտպանյալի խափանման միջոցը փոխելը, քանի որ նա ի վիճակի չէ մասնակցելու որեւէ քննչական գործողության: Փաստաբանը հայտնեց, որ քննիչի գործողությունների դեմ բողոք է ներկայացրել հանրապետության գլխավոր դատախազին եւ ուղարկել է հեռագրով, որին պատասխանելու վերջին ժամկետը լրանում է այսօր: Ս. Ջաղինյանը շարունակում է պնդել, որ Ա. Վարդանյանի գործողություններում հանցադեպ չկա եւ դրանով է բացատրում, որ քննիչը մերժել է մեղադրյալ Ա. Վարդանյանին բացատրել քր. օրենսգրքի 65 հոդվածով նրան առաջադրված մեղադրանքը:

Ասուլիսի կազմակերպիչը՝ բոլոր ժամանակների հալածյալների պաշտպան «Հայրենյաց տուն» կազմակերպության նախագահ Վարդան Պետրոսյանը դժգոհեց կուսակցությունների դրսեւորած անտարբերությունից: Սակայն, մեր կարծիքով, իրավապաշտպանի դժգոհությունն այնքան էլ տեղին չէր, որովհետեւ նրա կողքին էին ՀԿԿ-ի ներկայացուցիչ Խորեն Սարգսյանը, «Սոցիալիստական Հայաստան» կուսակցությունից Աշոտ Մանուչարյանը եւ «Հայրենիք» կուսակցությունից՝ Պետրոս Մակեյանը:

Աշոտ Մանուչարյանը Ա. Վարդանյանին համարեց Հայաստանի երկրորդ քաղբանտարկյալը՝ Աշոտ Բլեյանից հետո, ասածն այնուհետեւ ուղղեց. «Նա պատանդ է»: Պրն Մանուչարյանն այս անգամ էլ հոգեհարազատ մնալով իր մտածելակերպին՝ հարցին «առավել խորքային» մոտեցում ցուցաբերեց: Նրա կարծիքով, «ապաշնորհ» Քոչարյանն այս հարցում առաջնորդվել է անձնական քենով, որը թելադրված էր Ռուսաստանի նկատմամբ ունեցած վրեժխնդրությունից: Շարունակելով այս միտքը, բանախոսը փոքրություն համարեց Ռուսաստանի նման գերտերության ներկայիս թուլացած պահից օգտվելը:

Խորեն Սարգսյանը «մարդու իրավունքներ» հասկացությունը Հայաստանում աբսուրդ էր համարում՝ գտնելով, որ այն պաշտպանում է մարդասպաններին: ԱԺ պատգամավորի կարծիքով, Արկադի Վարդանյանին կալանելու նպատակը մյուս քաղաքական ուժերին զսպաշապիկ հագցնելն է: Իր հակիրճ ելույթը ՀԿԿ ներկայացուցիչն ավարտեց հեղափոխական կոչով. «Միտինգն այլ քաղաքական ուժերն են շարունակելու»:

Ա. Վարդանյանի մյուս աջակիցը՝ «Հայրենիք» կուսակցության ներկայացուցիչ Պետրոս Մակեյանը, գրեթե չէր կասկածում, որ Հայաստանին ու Ադրբեջանին եվրախորհուրդ ընդունելու նպատակը նրանց դաստիարակելն էր, սակայն «դժվար թե Քոչարյանը դաստիարակվի»:

Ասուլիսի կազմակերպիչները հայտնեցին, թե մինչեւ ժողովուրդը ոտքի չկանգնի՝ Ա. Վարդանյանը մեկուսարանից դուրս չի գա, եւ կոչ արեցին աջակցել իրենց՝ «հանցավոր ռեժիմը հեռացնելու հարցում»:

Ս. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Քաղաքական ուժերի թիվը կնվազի՞

Կուսակցությունների օրենքի վերաբերյալ կուսակցականների դիտարկումները

Սկիզբը էջ 1

«Սրանց համարում եմ գաղափարական բոլոր հնարավոր ուղղությունների կենտրոններ, որոնց շուրջ մյուսները կարող են համախմբվել»: ՀՅԴ ներկայացուցիչը գտնում է, որ կուսակցությունների մասին այս օրենքով պիտի մոտենանք քաղաքական դաշտի նման կառուցվածքին եւ արհեստական չի համարում օրենքի միջոցով կուսակցությունների թվի նվազեցումը: «Արհեստականորեն կուսակցությունների թվի նվազեցումը նման է լինելու արհեստական շնչառության: Դիմադրություն կլինի: Բայց հիմնական ուժերը թե՛ ԱԺ-ում, թե նրանից դուրս, շահագրգիռ պիտի լինեն այդ օրենքի ընդունումով: Հասունացել է քաղաքական դաշտը մաքրելու ժամանակը»:

Ըստ ՀՌԱԿ ատենապետի, ընդհակառակը, ժողովրդավարական, ազատական մոտեցումներին դեմ է արհեստական միջոցներով կարգավորել երկրի քաղաքական ուժերի թիվը: «Երկկուսակցական համակարգ ունեցող պետություններում այդ համակարգը ձեւավորվել է ժամանակի ընթացքում: Ժողովրդավարական զարգացումը մեր երկրում բնականորեն կձեւավորեր հիմնական քաղաքական ուժեր հասկացությունը: Ինչպես ասենք ԱՄՆ-ում, որտեղ մեզանից շատերի թյուր պատկերացմամբ կա երկու կուսակցություն, իսկ իրականում հարյուրավոր են»:

ՀՀՇ ներկայացուցիչը եւս դատապարտված է համարում օրենքի ամրագրումով կուսակցությունների թվի սահմանափակումը: «Չեմ կարծում, թե պետք է վախենալ Հայաստանում գրանցված կուսակցությունների մեծ թվից: Մինչեւ աշխարհում ընդունված դասական բաժանումը՝ աջեր եւ ձախեր, մենք երկար ճանապարհ ունենք անցնելու: Օրենքի միջոցով էլ հնարավոր չէ արագ անցնել այդ ճանապարհը: Էվոլյուցիան անդրդվելի է»: Ա. Հովակիմյանի համոզմամբ, եթե կուսակցություն կոչվելու իրավունքի համար առաջադրվելու են այնպիսի չափանիշներ, որոնք ստիպելու են փոքր կուսակցություններին միավորվել, ապա վերջիններս այդ քայլին դիմելու են զուտ ինքնապահպանման նպատակով, եւ լուրջ դերակատարում նրանցից անիմաստ կլինի սպասել:

Գալով կուսակցությունների անդամների թվին, որի նվազագույն շեմը դարձյալ պիտի սահմանվի օրենքով, ասենք, 1500 անդամ, պրն Հովակիմյանը սա եւս ավելորդ սահմանափակում համարեց: «Չեմ կարծում, թե 100-200 իսկական գաղափարակիր ունենալն ավելի վատ է, քան իշխանությունների շուրջը պտտվող կամ թղթի վրա միայն գրանցված մի քանի հազարը»: Ռ. Միրզախանյանը դարձյալ դիմեց ԱՄՆ օրինակին. «Դեմոկրատական կուսակցությունը Մ. Նահանգներում ընդամենը մի քանի հազար անդամ ունի եւ համակիրների բանակ, որոնք էլ ի վերջո ընտրողներն են»:

Պրն Միրզախանյանը կտրուկ էր նաեւ ընտրությունների արդյունքների հիման վրա կուսակցությունների պահպանումը կամ նրանց գոյության դադարեցումը որոշելու հարցում: «Ասենք, օրենքով սահմանվի, որ կուսակցություն են շարունակում համարվել նրանք, որոնք ընտրություններին հաղթահարել են 2 կամ 3, կամ 1,2 տոկոսի շեմը: Մի հակափաստարկ: Թե որ կուսակցությունը քանի տոկոս ձայն էր ստանում, նախորդ ընտրություններին որոշում էր Ջհանգիրյանը: Նրան պատվեր էին տալիս, թե այս, այս կուսակցությունները պիտի անցնեն հինգ տոկոսի շեմը, մյուսները՝ ոչ: Ջհանգիրյաններ միշտ կգտնվեն: Եվ ստացվում է, որ նրանք պիտի որոշեն կուսակցությունների ճակատագիրը»: Այնպես որ, ՀՌԱԿ ատենապետի կարծիքով նման մի օրենքը պիտի քիչ արգելակող դրույթներ ունենա, հատկապես Հայաստանում եւ, հակառակը, պիտի ստեղծի պայմաններ, որոնցում մեր քաղաքական դաշտը լիարժեք կբացահայտվի: Այդ դեպքում հիմնական քաղաքական ուժերն ինքնաբերաբար կառանձնանան:

Ա. Հովակիմյանն էլ գտնում է, որ ցանկացած սահմանափակում այս օրենքում խոչընդոտելու է քաղաքական դաշտի զարգացմանը: ՀՅԴ-ի պատգամավորն, ընդհակառակը, պնդում է, թե սահմանափակումներն անխուսափելի են, որքան էլ դրանք ոչ ժողովրդավար կոչվեն: «Ի վերջո, մաքրագործումը եւս ժողովրդավարական ճանապարհ է: Ոչ թե ասվում է մի ստեղծեք կուսակցություններ, այլ ստեղծեք իսկական կուսակցություններ»:

«Ազգը» կանդրադառնա քաղաքական մյուս կուսակցությունների տեսակետներին եւս խնդրո առարկայի շուրջ, ինչպես նաեւ օրենքի հեղինակի հիմնավորումներին ու պարզաբանումներին: Ամփոփելով այս հատվածը՝ մեր երկրի քաղաքական դաշտն ու կառույցները հեղհեղուկ վիճակում են, ինչպես կուսակցություններն են պնդում՝ հետխորհրդային բոլոր երկրներից չտարբերվելով: Առայժմ չենք ունեցել առողջ ընտրություններ՝ ի դեպ, կուսակցությունների դրսեւորման հիմնական միջոցը, ինչի հետեւանքով էլ ձեւավորված իշխանություններն ու քաղաքական դաշտը շարունակաբար ոչ ադեկվատ հարաբերության մեջ են:

Ելիսեյան պալատում Ժակ Շիրակը հյուրընկալեց Ռոբերտ Քոչարյանին

Սկիզբը էջ 1

Ե՞րբ են Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահները հասնելու ԼՂ հակամարտության խաղաղ կարգավորմանը, անշուշտ, փոխզիջումների հիման վրա, որին պատրաստ են գնալու Ռ. Քոչարյանն ու Հ. Ալիեւը, սակայն «փոխզիջում» բառը նախագահներից յուրաքանչյուրն իր ձեւով է ընկալում:

Լսենք Հայաստանի նախագահին. «Խնդիրն այն է, որտեղ գտնել միջինը, որ իրականում կոչվի երկկողմ փոխզիջում: Այդ երկկողմ փոխզիջումը պետք է լինի այնպիսին, որը մարսելի լինի Հայաստանի, ԼՂՀ-ի, Ադրբեջանի հասարակության համար: Այսպես ասենք՝ փոխզիջման «դոզան»: Հակառակ դեպքում ուղղակի լուծում չի գտնվի: Ես չեմ կարող կանխագուշակել արագությունը, կարծում եմ մենք մոտ ենք խնդրի լուծմանը»:

Հեյդար Ալիեւ. «Մենք հիմա փնտրում ենք փոխզիջումներ մեր երկկողմ հանդիպումներում»:

Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների 14-րդ հանդիպումը կայացավ երեկ, Փարիզում, Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի հովանու ներքո: Ֆրանսիայի նախագահը Հ. Ալիեւի հետ հանդիպել էր հունվարի 24-ին: «Իմ եւ Շիրակի հանդիպումը կայացել է Ֆրանսիայի նախագահի նախաձեռնությամբ: Գլխավոր հարցը եղել է ԼՂ հակամարտության կարգավորումը», ասաց Ալիեւը:

Նախագահ Քոչարյանի գլխավորած պատվիրակությունը Ստրասբուրգից ժամանեց Փարիզ, ուղեւորվեց «Մարինյի» պալատ, որտեղ տեղի ունեցավ Հ. Ալիեւի հետ հանդիպումը: Երկու նախագահները բանակցեցին շուրջ 1,5 ժամ, որից անմիջապես հետո ուղեւորվեցին Ելիսեյան պալատ:

Մի կարեւոր նրբերանգ. նախագահների հանդիպումը «Մարինյի» պալատում էր, որտեղից մինչեւ Ելիսեյան պալատ ընդամենը մի քանի տասնյակ մետր է: Այսպես ասենք. երկու պալատները ուղիղ դեմ դիմաց են: Բանակցություններից հետո Քոչարյանին ու Ալիեւին, ինչպես նշվում էր արարողակարգում, պետք է ընդուներ Շիրակը: Դժվարանում եմ ասել ում կողմից՝ Քոչարյանին եւ Ալիեւին առաջարկվել էր «Մարինյի» պալատից Ելիսեյան հասնել քայլելով: Հ. Ալիեւը հրաժարվել է...

Հայաստանի նախագահը եկավ ոտքով, ինքնավստահ քայլերով: Շիրակը Քոչարյանին պալատի մուտքի մոտ դիմավորեց ընդգծված ջերմությամբ: Հինգ-տասը րոպե անց ժամանեց Հ. Ալիեւի «կորտեժը»: Չեմ ուզում ասել, թե Շիրակը Ալիեւին չընդունեց նույնպիսի ջերմությամբ: Պարզապես ուշագրավ էր Հ. Ալիեւի քայլվածքը: Խճապատ 20-30 մետր տարածությունը ծերունին անցավ դժկամությամբ: Տեսարանին հետեւող հայ եւ ադրբեջանցի, ինչպես նաեւ թուրք լրագրողներին ակնհայտ էր, որ Ադրբեջանի նախագահի առողջությունն այն չէ:

Եվս մի նրբերանգ. ադրբեջանցի լրագրողներից մեկը պնդում էր, թե չպետք է հետեւել մեզ բաժանված օրվա ծրագրին եւ վստահելի համարել, քանի որ Ալիեւի մասնակցությամբ յուրաքանչյուր միջոցառում կարող է եւ չձեռնարկվել նախապես կանոնակարգված ծրագրին: Ալիեւի հետ ինչ ասես կարող է պատահել՝ ուժեղ գլխացավ, սրտի վատ աշխատանք... եւ ամեն ինչ փոխվում է: Ադրբեջանցի լրագրողը կատակում էր, սակայն բոլորը լուրջ ընդունեցին...

Շիրակի, Քոչարյանի եւ Ալիեւի հանդիպումից հետո տեղի ունեցավ համատեղ ասուլիս, որտեղ նախագահները պատասխանեցին լրագրողների մեկ հարցին. «Ի՞նչ տարբերություն կա Քոչարյանի եւ Ալիեւի առաջին եւ տասնչորսերորդ հանդիպումների միջեւ, եւ ե՞րբ է երրորդ կողմը՝ Ղարաբաղը մասնակցելու բանակցություններին»:

Հեյդար Ալիեւը պատասխանեց այսպես. «Մենք հանդիպում ենք ոչ թե հանդիպելու, այլ լուծում գտնելու համար, եւ ամեն անգամ՝ հանդիպումից հանդիպում առաջընթաց նկատվում է: Համենայն դեպս, 100-րդ հանդիպմանը չենք հասցնի», հումորով ավելացրեց Ադրբեջանի նախագահը:

Ռոբերտ Քոչարյանն ասաց. «Նախկին հանդիպումների ընթացքում փորձել ենք միմյանց հասկանալ եւ հիմա փորձում ենք լուծում գտնել»: Հայաստանի նախագահը ավելացրեց, որ կարգավորումը հնարավոր չէ առանց երրորդ կողմի մասնակցության եւ բանակցությունների մի փուլում հարկավոր է Ղարաբաղի ներգրավումը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / հեռ. 562941, 582483
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ընթացիկ

ԿԼՈՐ ՍԵՂԱՆ

Ջեռուցում տրվում է, բայց...

Գլխավոր խնդիրը վարձավճարների հավաքումն է

Երեկ Արմենտելի չջեռուցվող մամուլի սրահում հրավիրվել էր հերթական կլոր սեղանը՝ նվիրված ջեռուցման խնդիրներին: Լրագրողների հետ հանդիպմանը մասնակցում էին կենտրոնացված ջեռուցման հանրապետական օպերատիվ շտաբի պետ Արարատ Գոմցյանը, Երեւանի փոխքաղաքապետ Կամո Արեյանը, ՀՀ էներգետիկ հանձնաժողովի փոխնախագահ Նիկոլայ Գրիգորյանը, «Հայռուսգազարդի», Երեւան «Ջերմային տնտեսություն» ՓԲԸ-ի ներկայացուցիչները: Ներկաները հենց սկզբից մատնանշեցին, որ ներկայումս ջեռուցման հիմնական խնդիրը վարձավճարների հավաքումն է: Հայաստանի ջեռուցում ստացող 6 քաղաքներից (Երեւան, Գյումրի, Հրազդան, Սեւան, Չարենցավան, Ջերմուկ) հատկապես մեծ խնդիրներ կան Սեւանում եւ Ջերմուկում, Երեւանում ներկայումս ջեռուցվում է 812 շենք (730-ը՝ բնակելի), որոնց ստացած ջերմամատակարարման դիմաց վճարվել է 275 մլն դրամ (45 տոկոս): Ընդհանուր գումարը պետք է կազմի մոտ 450 մլն դրամ: Այս ցուցանիշները կարելի է առաջընթաց համարել: 1999-2000 թթ. հավաքվել էր վարձավճարների ընդամենը 24 տոկոսը: Այդուհանդերձ, ներկա վիճակը եւս բավարար համարել չի կարելի, քանզի գազամատակարար կազմակերպությունը՝ «Իտեռան» պահանջում է չուշացնել վճարումները: Իսկ ջեռուցմանը հատկացվող գազի ծավալները կազմում են օրական 700 հազար խմ: Ուստի կլոր սեղանի մասնակիցները կոչ արեցին մինչեւ մարտի 1-ը կատարել նախատեսված վճարումները: Հակառակ դեպքում ջերմամատակարարումը կդադարեցվի: Առանց այն էլ, ըստ ՀՀ էներգետիկ հանձնաժողովի փոխնախագահ Նիկոլայ Գրիգորյանի, ներկա ձեւով շահագործելու դեպքում համակարգն ուղղակի կփլուզվի:

Բանն այն է, որ այդ համակարգը խիստ քայքայված է, իսկ ջեռուցման ներկա սակագները թույլ չեն տալիս հիմնական նորոգման ծախսեր կատարել եւ առավել եւս շահույթ ստանալ: Այդ պատճառով ջերմամատակարարման համակարգի ապագան անորոշ է մնում: Նախատեսվում է մշակել ջեռուցման հայեցակարգը, որը կմատնանշի այն ուղիները, որոնցով պետք է ղեկավարվել առաջիկա տարիներին: Այդ նպատակով ճապոնական կառավարությունը հատկացրել է 200 հազար դոլար դրամաշնորհ: Ներկաներին հիշեցվեց նաեւ, որ Հայաստանի ջերմային տնտեսությունը լիարժեք աշխատել է 1990/91 թթ. ձմռանը: Այդ ժամանակ ջեռուցվել է 5000-ից ավելի շենք, որից 4400-ը՝ բնակելի: Այժմ հանրապետությունում ջեռուցվում է 1700 շենք:

Առանձին անդրադարձ կատարվեց այս տարվա ջեռուցման նախապատրաստման աշխատանքներին: Մասնանշվեցին անհատական պայմանագրերի կնքումը, 30 տոկոս կանխավճարի գանձումը, ջեռուցման վարձերի իջեցումը: Այդուհանդերձ հարկ ենք համարում նշել, որ այստեղ մնացել են բազում խնդիրներ: Դրանցից ամենավրդովեցուցիչն այն է, որ բազում պարտաճանաչ ընտանիքներ իրենց կանխավճարի դեպքում էլ ջեռուցում չեն ստանում, քանզի բազում այլ, մեղմ ասած, անպարտաճանաչների պատճառով տվյալ շենքում չի ապահովվում կանխավճարների 60 տոկոսի հավաքումը: Կլոր սեղանին ներկա պաշտոնական այրերը համաձայնեցին տվյալ երեւույթի անարդարությանը եւ նշեցին, թե դրա համար անհրաժեշտ են օրենսդրական փոփոխություններ եւ բնակիչների գիտակցական վերաբերմունքը: Իսկ մեր կարծիքով, վերջինը ստիպված կձեւավորվի, եթե առաջինի իրականացման ուղղությամբ իշխանություններն անհրաժեշտ գործողությունների դիմեն: Թե դա երբ եւ ո՞ւմ կողմից պետք է կատարվի, **«Ազգի»** թղթակցի հարցին որոշակի պատասխան չստացանք: Վերստին նշվեց, որ ջեռուցում տրվում է շենքի ցուցանիշների հիման վրա: Այդ դեպքում հարց է ծագում՝ ինչո՞ւ է անհատական պայմանագիր կնքվում: Դե, իսկ ներքին ցանցի խափանումները, ջրի ոչ բավարար ջերմությունը, ջրզրկությունը եւ բազմաթիվ այլ երեւույթներ դարձել են համակարգի գրեթե անբուժելի հիվանդությունները:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԱՄՆ դեսպանատունը հիշեցնում է երաշտի հետեւանքները մեղմելու աշխատանքներին իր մասնակցությունը

Երեկ՝ Հայաստանում երաշտի հետեւանքները վերացնելու ծրագրի շրջանակներում ԱՄՆ օգնության ծրագրերի համակարգող Ջերի Օբերնդորֆերը մամլո ասուլիս էր հրավիրել ՀՀ-ում ԱՄՆ դեսպանատանը: Նա ներկայացրեց այս ոլորտում ԱՄՆ կառավարության իրականացրած 2 եւ իրագործման ընթացքում գտնվող երեք ծրագրերը:

Առաջին 2 ծրագրերի մասին լրատվամիջոցներով շատ է ասվել: Խոսքը երաշտից առավելապես տուժած հայաստանյան վեց մարզերի գյուղացիներին տրամադրված 600.000 ԱՄՆ դոլարի չափով տարաքնույթ մթերքի մասին է:

ՀՀ կառավարության խնդրանքով, հավաստեց Ջ. Օբերնդորֆերը, իրենք նախաձեռնել են նաեւ անասնակերի բաշխման՝ 1,1 մլն դոլար արժողությամբ ծրագիր: Տուժած վեց մարզերի 60.000 գյուղացիներ հնարավորություն կունենան գնել այդ անասնակերը՝ կիլոգրամի համար վճարելով 20 դրամ՝ ինքնարժեքի 20 տոկոսը:

Ամերիկացիները նախաձեռնել են նաեւ յոթ ջրհորների կառուցում եւ երկուսի վերանորոգում, քանզի, ինչպես նշվեց մամլո ասուլիսում, գյուղեր այցելությունների ժամանակ բնակիչները նրանց բողոքում էին ջուր չունենալու համար: Վերջապես, ԱՄՆ կառավարությունը դեսպանատան միջոցով կմասնակցի Համաշխարհային բանկի եւ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության իրականացնելիք գարնանացանի աջակցության ծրագրին:

«Մենք, այս ծրագրերը նախաձեռնելիս երկու մեկնարկ ենք ունեցել, միջազգային կազմակերպությունների հետ գնահատել ենք Հայաստանում երաշտի վնասի չափը եւ բոլոր միջոցառումներն ուղղել ենք գյուղացուն անմիջական օգնություն ցուցաբերելուն», նշեց Ջերի Օբերնդորֆերը:

Մեղրի-Քաջարան թունելի շինարարության համար կպահանջվի 70 մլն դոլար

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանը Իրանի հետ կապող միակ միջպետական նշանակության Մեղրի-Քաջարան ավտոճանապարհի շահագործումը հատկապես ձմեռային սեզոնին հեշտացնելու համար հայկական կողմը առաջարկել է կառուցել մոտ 3 կմ երկարության թունել: Այս հարցը քննարկվել է օրերս անցկացված հայ-իրանական միջկառավարական հանձնաժողովի երրորդ նիստում:

ՀՀ տրանսպորտի եւ կապի նախարարության լրատվական ծառայությունից հայտնեցին, որ թունելի շահագործման դեպքում Մեղրի-Քաջարան ճանապարհը կկրճատվի ամենադժվար անցանելի 8 կիլոմետրերով: Թունելի կառուցման արժեքը, ըստ նախնական հաշվարկների, կկազմի 70 մլն դոլար: Այն պետք է ունենա ջրահեռացման եւ օդափոխության համակարգ: Թունելը գործող ճանապարհին միացնելու համար Քաջարանի կողմից պետք է կառուցվի 4,5 կմ, վերակառուցվի 3 կմ, իսկ Մեղրու կողմից՝ կառուցվի մոտ 1 կմ ճանապարհ:

ՇԻՐԱԿ

Ավելի շատ բնակարաններ աղետյալներին

Ըստ որոշ տվյալների, Շիրակի մարզում այս տարի հետերկրաշարժյան վերականգնման նպատակով նախատեսված է իրականացնել 13 մլրդ դրամի շինարարություն, որից 2 մլրդ 560 միլիոնը՝ պետական միջոցների հաշվին: Իշխանությունները խոստանում են տարվա ընթացքում բնակարաններով ապահովել մարզի 4000-4500 անօթեւան ընտանիքների, ինչն աննախադեպ ցուցանիշ է ողջ հետաղետյան ժամանակաշրջանում: Նոր բնակելիների կառուցումից բացի կամրացվեն երկրաշարժից վթարային 30 բնակելի շենքեր: Շիրակի մարզպետարանի քաղաքաշինության վարչության պետ Արտաշես Սարգսյանի հավաստմամբ, այս տարի հատուկ ուշադրություն կդարձվի շենքերի, բնակարանների կառուցման ու հանձնման որակին: Իսկ 100 ընտանիքների ՀՀ կառավարության եւ ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության կողմից իրականացվող ծրագրով կտրամադրվեն բնակարանների գնման վկայագրեր:

Բացի բնակարանաշինությունից, մարզում կկառուցվեն 17 դպրոցական օբյեկտներ, որով ըստ էության դպրոցաշինության խնդիրն ամբողջությամբ կլուծվի: Չեն մոռացվի խիստ վթարային շենքերի քանդման աշխատանքները, որոնք կարեւոր են հատկապես Գյումրի քաղաքը երկրաշարժի անմիջական հետքերից, փլատակների ծնող ներկայությունից մաքրելու եւ քաղաքի սանիտարական վիճակի բարելավման տեսակետից:

Ակնկալվում է, որ Գյումրիում ու մարզի այլ բնակավայրերում վերականգնողական շինարարական աշխատանքների համար ֆինանսական միջոցներ կներդնեն Լինսի հիմնադրամը, Հանթսմանի գրասենյակը, «Հայաստան» համահայկական եւ Հայաստանի սոցներդրումների հիմնադրամները:

Գյումրեցի գիտնականը՝ միջազգային միության անդամ

Հայաստանցի 7 անվանի գիտնականներ ընտրվել են նեյրոքիմիայի միջազգային միության անդամ: Նրանց թվում է Գյումրու Միքայել Նալբանդյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտի ուսումնագիտական աշխատանքների գծով պրոռեկտոր, կենսաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Սամվել Ալեքսանյանը: Ըստ ընդունված կանոնակարգի, նեյրոքիմիական գիտության զարգացման նպատակով 25 տարի առաջ ստեղծված այս միության անդամ կարող են դառնալ աշխարհի տարբեր երկրների այն գիտնական-մասնագետները, ովքեր իրենց գիտական հաջողություններով եւ հրապարակված աշխատություններով լուրջ ներդրում ունեն այդ ասպարեզում:

Գյումրեցի գիտնականը հրավիրվել է մասնակցելու այս տարվա օգոստոսի 26-31-ը Բուենոս Այրեսում անցկացվելիք նեյրոքիմիայի միջազգային գիտաժողովին:

Գ. Մ.

ԱՍԵԿՈՍԵ

Արմեն Խաչատրյանն արձակուրդում է...

Մեր ժողովրդի սիրելին՝ Արմեն Խաչատրյանը արձակուրդում է: Ըստ լավատեղյակ աղբյուրների, նա դիետա է պահպանում, որպեսզի երբ վերադառնա աշխատանքի, լինի ավելի գեղեցիկ եւ նրբամարմին:

Հետաքրքիր է, հնարավո՞ր է արդյոք որոշակի կերակրատեսակների օգտագործմամբ, ինչպես նաեւ ֆիզիկական վարժությունների շնորհիվ ներազդել մարդու մտային կարողությունների եւ համեստություն կոչվող հատկանիշի վրա:

Եվգենի Կուրղինյանը չդիմացավ

Ըստ լավատեղյակ աղբյուրների, մոտ օրերս ուզում է վերականգնել իր լրագրողական գործունեությունը ոմն Եվգենի Կուրղինյան (Լ. Տեր-Պետրոսյան): Հնարավոր է՝ այս անգամ այլ մականունով, սակայն նույն ձեռագրով: Այնպես որ, կարելի է հանգստացնել մի շարք լրագրողների, որոնք ուզում են երկար սպասելուց ինքնասպան լինել, չդիմանալով տեսնելու նախկին նախագահի վերադարձը մամուլ:

Խոշոր իրարանցում

«Գրանդ ֆենդի» ընկերության հայտնի մուլտիպլիկացիոն գովազդը խոշոր իրարանցում է առաջացրել «նախկինների» լրատվամիջոցներում: Վիճում են, թե հրապարակի հռետորներից ով՝ ով է: Ըստ մուլտֆիլմի հեղինակների՝ նյարդային այդ տարրին անհրաժեշտ է հանգստացնել, քանզի ժապավենի վերջում հռետորներից յուրաքանչյուրը ծծովի կոնֆետ է ստանում:

Գեներալը կլինի ապահով

Վերջերս կրճատվել է գեներալ Մանվելի թիկնապահների կազմը (12-ից դարձել է 10 հոգի): Ըստ որոշ աղբյուրների՝ հնարավոր է, որ զորավարը մոտ ապագայում ղեկավարի բնապահպանության նախարարությունը: Այդ դեպքում կրճատված պահակազորին կարող են մաս կազմել հանրապետության արջերը, գայլերը եւ վերջին անգամ «Հայֆիլմում» նկարահանված հովազը, եթե, իհարկե, վերջինս արդեն չի արտագաղթել:

Ալ. Մատրոսովի եւ Պ. Մորոզովի զուգավորման կապակցությամբ

Հայրենի լրագրության հավերժ օրիորդ եւ վաղուց արդեն ոչ կույս հեռուստամեկնաբանը, որը հայացք է նետում ոչ այնքան քաղաքականությանը, որքան ազատ եւ ոչ այնքան էլ ազատ տղամարդկանց, վերջապես որսաց իր այդքան փափագած զոհին: Վերջինս անցնելու է դարակազմիկ փորձություն՝ նա պիտի կրկնի Ալ. Մատրոսովի սխրանքը եւ սեփական մարմնով ամուսնական մահճակալում հանգցնի կողակցի սեռական անկուշտ երեւակայության հրաբուխը:

Այդ համազգային նշանակություն ունեցող հարցում նորապսակներին մեծապես օգնել է հայրենի դատաիրավական եւ քննչական մտքի մի խոշորագույն պարագլուխ, Պավլիկ Մորոզովի հավատարիմ հետեւորդ նախկին օրիորդին հատկացնելով 8000 ԱՄՆ դոլար վերջինիս գործընկերոջ վրա «գործ տալու» ազգանվեր ծառայության համար:

Իրազեկ

ԱԶԳ
ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ

Շառլ Բոդլերը դատարանի առջեւ

19-րդ դարի կեսերին եվրոպական մտքի տիտաններից մեկն ասել է, թե չի կարելի ներել որեւէ կնոջ եւ, համապատասխանաբար, որեւէ ազգի այն բանի համար, որ թափթփվածության ու թուլակամության մի պահի, առաջին իսկ պատահած անբարոյական ստահակը պատեհն է գտնում նրան բռնաբարելու: Եվ սա ասված է ճիշտ ու ճիշտ Լուի Նապոլեոնի կողմից Ֆրանսիայում երկրորդ կայսրության հռչակման առիթով: Բայց հենց ինքը նոր կայսրը, անմիջապես հասարակական բարոյականության պաշտպանի թիկնոց հագավ:

Եվ բնավ ժամանակ չվատնելով, դատարան կանչվեց Գուստավ Ֆլոբերը ֆրանսիական եւ համաշխարհային գրականության խոշորագույն հեղինակություններից մեկը: Մեղադրվում էր այն բանի համար, թե իբր նրա «Տիկին Բովարի» վեպը անբարոյականության է կոչում եւ եղծում ժամանակի ֆրանսիական հասարակության անմեղ պատկերը: Ֆլոբերը վարպետորեն ապացուցեց, որ իր նկատմամբ հարուցված մեղադրանքները անհիմն են, եւ ատենակալները նրան անպարտ ճանաչեցին:

Վեց ամիս հազիվ էր անցել: Սեն դեպարտամենտի ուղղիչ դատարանի վեցերորդ ատյանը, ճիշտ այն կազմով, որը տանուլ էր տվել Ֆլոբերի գործը, այս անգամ քարշ էր տվել Շառլ Բոդլերին: Գործը լսվում էր Փարիզում, 1857 թ. օգոստոսի 20-ին: Բոդլերը 36 տարեկան էր: Նա առայժմ հայտնի էր միայն գրական շրջանակներում: Հետո էր, որ պետք է դառնար ֆրանսիական բանաստեղծության արքաներից մեկը: Այդ պահին, սակայն, լայն հասարակությունը նրան դեռեւս չէր ճանաչում: Բանաստեղծի հետ մեկտեղ մեղադրվում էին հրատարակիչներ դը Բրուազը եւ Պուլե-Մալասիսը: Հանցավոր էր հռչակվել Բոդլերի «Չարի ծաղիկները» տիտղոսով բանաստեղծությունների ժողովածուն:

Դատարանի նախագահ Դյուպատին բանաձեւեց հանցակազմը. հասարակական բարոյականությանը հասցրած վիրավորանք, կրոնական բարոյականությանը հասցրած վիրավորանք՝ ոչ ավել-ոչ պակաս: Այդ հատորը 1990 թվականին, «Ուսանողի գրադարան» մատենաշարով հրատարակվել է հայերեն, Հենրիկ Բախչինյանի թարգմանությամբ: Ընթերցողը թող փորձի սույն գրքի մեջ գտնել հանցակազմի գեթ ստվերը:

Իսկ ահա դատախազ Պինարը, որի վարկանիշը բավականին խախտվել էր «Տիկին Բովարիի» հետ անհաջող հանդիպումից, նետվում է գրոհի «Չարի ծաղիկների» դեմ, ճիշտ եւ ճիշտ «Ֆիգարո» թերթի ոճով, որն առաջինն էր անողոք «մերկացրել» այդ «խայտառակ» հատորի «անբարոյականությունը»: Բանաստեղծությունների ժողովածուն վաճառքում հայտնվել էր հունիսի 25-ին: Ընդամենը 10 օր անց «Ֆիգարոն» գրեց. «Նողկալին այստեղ դրացի է ստորին, իսկ զազրելին զզվեցնում է: Ցայժմ տեսնված չէր, որ նման փոքրաթիվ քանակով էջերի վրա այդքան շատ կուրծք կծոտեին եւ նույնիսկ ծամեին: Ու նաեւ երբեք մենք չենք եղել սատանաների, դեւերի, կատուների ու մակաբույծների նման մի շքահանդեսի: Սույն այս գիրքը մի կատարյալ կացարան է փտախտով բռնված ուղեղների համար»: Եվս մեկ շաբաթ անց դարձյալ «Ֆիգարոն». «Ինչ վերաբերում է պարոն Շառլ Բոդլերին, ապա այս ամենը կարելի է միայն մղձավանջ կոչել: Երբ կարդաս «Չարի ծաղիկները» եւ շրջես վերջին էջը, հոգիդ կծանրանա անեզր վհատության ու սոսկալի հոգնածության բեռով»: Թերթը ուղղակի առաջարկում է այդ հատորը մշտապես փակել Ազգային գրադարանի արգելված ստեղծագործությունների մասնաբաժնում:

Եվ ահա դատախազ Պինարը, զինված «Ֆիգարոյի» անխորտակելի զրահներով, ամբիոն է ելնում: Նրա շրթունքները դեռեւս չեն ապաքինվել «Տիկին Բովարիին» գրկելու փորձ անելու պահին ստացած այրոցներից: Եվ սկսում է բավականին զգույշ: Դատավորը գրական քննադատ չէ, ասում է հռետորը, այլ ժամանակի հասարակական բարոյականության սահմանի վրա կանգնած, որպեսզի այդ սահմանագծից որեւէ խախտում չլինի:

– Մեղադրել որեւէ գրքի հասարակական բարոյականությունը վիրավորելու հանցանքով, դա շատ փափուկ գործ է, շարունակում է Պինարը: Եթե դրանից ոչինչ դուրս չգա, ապա հեղինակին բուռն հաջողություն է սպասում: Նա պարզապես պատվանդանի վրա է հայտնվում, իսկ հասարակական կարծիքն էլ երեւույթը գնահատում է իբրեւ հալածանք նրա նկատմամբ:

Այսպիսի հստակ տրամաբանություն եւ խնդրի ծանրակշռության գիտակցությունն ունեցող մարդը, հետեւաբար, պետք է սպանիչ փաստարկներ բերեր իր ամբաստանությունները ամրապնդելու համար: Պինարը հենց այդ էլ անում է: Նա սկսում է Բոդլեր կարդալ.

Թաղեմ խոնջացած գլուխս անուժ
Քո փեշերի մեջ՝ տաք, բուրումնալից,
Եվ առնեմ, ինչպես թառամած ծաղկից,
Իմ մեռած սիրո նեխահոտն անուշ:

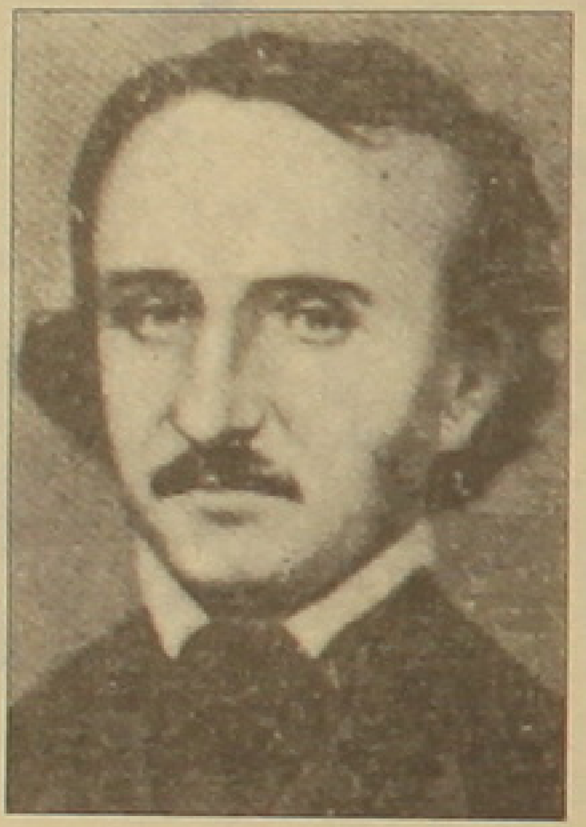

(Այս եւ մյուս հատվածների թարգմ. Հենրիկ Բախչինյանի):

Տարօրինակ բան: Ուղղիչ դատարանի 6-րդ պալատի դահլիճը, որը սովոր էր լսել բամբասանքներ, հիշոցներ, հարբեցողների հայհոյանքներ, փողոցային մանրավաճառ կանանց աղեկտուր ճիչեր, հանկարծ լցվում է բոդլերյան ախորժալուր հարմոնիայով: Իսկ Պինարի ձայնը շարունակում է հնչել.

Ջնջելու համար մաղձս սրտաքեկ,
Ես մոլեխինդը կծծեմ ուժգին
Սուր պտուկներից այս չքնաղ կրծքի,
Որը չբանտեց իմ սիրտը երբեք:

Դատախազը ուրիշ քառատողեր էլ է արտասանում, մեկը մյուսից թովիչ, կախարդիչ երաժշտականությամբ հնչող: Հետո մի քանի ուրիշ քաղվածքներով ձգտում է ցուցադրել կրոնական բարոյականությանը հասցված վիրավորանքը եւս: Վերջապես պահանջում է համապատասխան պատիժ:

Բոդլերի դատապաշտպան Շե դը Էստ-Անժը միանգամայն համարժեք է դատախազին: Նա փաստորեն ընդունում է, որ, այո, կան նման հանցագործ տողեր, բայց դա կանխամտածված չէ, այլ բանաստեղծը պարզապես հասարակական արատներն է նկարագրել, որպեսզի ավելի վառ մերկացնի դրանք: Տեսեք, ասում է նա, նույնիսկ նախաբանի մեջ Բոդլերը այդ մասին է խոսում.

Խենթությունը, մեղքերը եւ
արատները բոլոր
Համակում են մեր հոգին եւ մեր
մարմինը կրծում:
Եվ մենք մեր մեջ հաճելի խղճի
խայթ ենք սնուցում,
Ինչպես աղքատն է սնում
միջատներին ահավոր:

Իսկ հետո պարոն դատապաշտպանը մեղադրանքի մի ամբողջ ջրվեժ է ժայթքում ուրիշ պոետների հասցեին: Իբր ինչո՞ւ են Բոդլերին դատում: Դատեցեք առաջին հերթին Մյուսեին, Բերանժեին, Գոթիեին, Լաֆոնտենին, Ռուսոյին, Վոլտերին, Բոմարշեին, նույնիսկ ծերուկ Ռաբլեին, որովհետեւ Բոդլերից էլ դեռ առաջ նրանք են վրանբաց բաներ գրել:

Խեղճ Բոդլեր: Կրկնակի հարված ստանալով, սուսիկ-փուսիկ նստած էր իր աթոռին: Միայն հազիվ լսելի շշնջաց.

– Ա՜խր, այդ մասին չէ, որ պետք էր խոսել: Պարզապես պետք էր հայտարարել, որ արվեստագետը հաշվետու չէ բարոյականի առջեւ: Նա պետք է տաղանդ ունենա, այլ ոչ թե բարի մտադրություններ:

Վերջապես դատարանի նախագահ Դյուպատին կարդում է դատավճիռը: Նկատի ունենալով, որ Բոդլերն ու նրա հրատարակիչները հանցագործություն են թույլ տվել հասարակական բարոյականության նկատմամբ, դատարանը Բոդլերին դատապարտում է 300 ֆրանկ տուգանքի, հրատարակիչներին 100-ական ֆրանկի: Կարգադրվում է «Չարի ծաղիկներ» գրքից պոկել-հանել վեց բանաստեղծություններ (նշվում են այդ բանաստեղծությունների թվահամարները):

Մի քանի օր հետո Բոդլերը ստանում է մեծն Վիկտոր Հյուգոյի նամակը. «Ձեր «Չարի ծաղիկները» երկնքի աստղերի նման փայլփլում են եւ շշմեցնում իրենց վառ լույսով: Շարունակեցեք: Թոքերիս ամբողջ կարողությամբ գոռում եմ. «Բրավո՜»: Ձեր հզոր ոգին հիացնում է ինձ: Դուք հենց նոր ստացաք խիստ հազվագյուտ պարգեւներից մեկը, որ տալիս են մեր իշխանությունները: Նրանց մոտ արդարադատություն կոչվածը Ձեզ դատապարտեց հանուն իրենց բարոյականության: Դուք մի ծաղկեպսակ էլ ստացաք: Բանաստեղծ, ես սեղմում եմ Ձեր ձեռքը»:

Հալածանքներն այնուամենայնիվ շարունակվում են: «Չարի ծաղիկների» հետագա հրատարակությունները լույս աշխարհ են գալիս առանց հիշյալ վեց բանաստեղծությունների: Դատավարությունից ճիշտ 10 տարի անց Բոդլերը կաթվածահար մեռնում է:

Ֆրանսիացի գրող Ֆրեդերիկ Պոտշերի գիրքը, որտեղից քաղված են այս դատավարության մանրամասները, պատմում է նաեւ մի հետաքրքրական վերջաբանի մասին:

Գրեթե հարյուր տարի անց, ավելի ստույգ՝ 1949 թ. մայիսի 31-ին, վճռաբեկ դատարանը Ֆրանսիայի գրողների ընկերակցության խնդրանքով վերանայել է Բոդլերի գործը եւ ընդունել հետեւյալ վճիռը.

«Նկատի ունենալով, որ դատական գործ հարուցելու պատճառ եղած բանաստեղծությունները չեն պարունակում ոչ մի անպատշաճ, ոչ իսկ կոպիտ բառ, եւ չեն սահմանազանցում արվեստագետին տրված ազատությունները...

Նկատի ունենալով, որ այդ ժամանակներից ի վեր չի բանաձեւված, թե իրականում ինչ է բարքերի վիրավորանքը...

Դատարանը բեկանում է եւ անվավեր հայտարարում 1857 թ. օգոստոսի 20-ի որոշումը եւ, վերացնելով դատավճիռը, վերականգնում է Բոդլերի, Պուլե-Մալասիսի եւ դը Բրուազի բարի հիշատակը»:

ԿԱՐԵՆ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ
բանասիրության դոկտոր

Այստեղ շաղկապվում են արհեստը եւ արվեստը

Զրույց գեղարվեստական մասնագիտական ուսումնարանի տնօրեն Ֆրունզե Հայրապետյանի հետ

Երեւանի գեղարվեստական մասնագիտական թիվ 14 ուսումնարանի տնօրեն նշանակվեց երկարամյա մանկավարժ Ֆրունզե Հայրապետյանը: Իր 30-ամյա մանկավարժական գործունեության 27 տարին նա նվիրաբերել է հենց այս ուսումնական հաստատությանը: Իր բնույթով ուսումնարանը բավականին յուրահատուկ է նրա ներկայի ու հեռանկարների մասին մեր զրույցը տնօրենի հետ:

– Պրն Հայրապետյան, ինչո՞վ է առանձնանում ձեր ուսումնարանը այդ կարգի մյուս հաստատությունների շարքում:

– Մեր ուսումնարանը կոչված է զարգացնելու մետաղի (ոսկու, արծաթի, պղնձի եւ այլն) ու փայտի գեղարվեստական մշակումը, ասեղնագործությունը, մանրանկարչությունը, միաժամանակ տալով նաեւ ընդհանուր կրթություն: Ասել է թե մենք շաղկապում ենք արհեստ-արվեստ հասկացությունները, ձգտում ենք նոր որակի բարձրացնել մեր հնամյա ավանդները տվյալ բնագավառներում: Պատահական չէ, որ 66-ին ուսումնարանը բացեց մեծն Մարտիրոս Սարյանը: Ժամանակին մեր սաների աշխատանքները մշտական ցուցանմուշներ էին Մոսկվայի ԺՏՆՑ-ի պրոֆտեխկրթության տաղավարում: Մեր շրջանավարտներից շատերը այսօր անվանի են ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ աշխարհի շատ այլ երկրներում: Օրինակ, Ռուսաստանի տասն առաջատար ոսկերչական գործարաններից մեկի տերը Գագիկ Գեւորգյանը, մեր շրջանավարտներից է:

– Ինչքան հիշում եմ, «Մայր Հայաստան» կոթողը դրվագել են ձեր ուսումնարանի վարպետները:

– Արձանն իրոք դրվագել են մեր վարպետները՝ եղբայրներ Հակոբ եւ Գեւորգ Հակոբյանները: Երեւի հիշում եք, թե ինչքան անբարենպաստ կարծիքներ եղան այդ գործի շուրջ: Բայց արժանահիշատակ Երվանդ Քոչարը մեր ուսումնարանում կայացած մի հանդիպման ժամանակ ասաց, որ որպես դրվագում դա կատարելություն է, եւ դրվագողների մեղքը չէ, որ ստեղծագործությունն անհաջող է: Լուսանկարիչը մեղավոր չէ, որ նկարվողի քիթը ծուռ է, արտասեց հումորաշատ արվեստագետը:

– Իսկ ինչպե՞ս եք գործելու ներկա շուկայական պայմաններում, թեեւ ձեր ուսումնարանը համարվում է «պետական»:

– Իրոք, դժվար է հույսեր կապել պետական ֆինանսավորման հետ, առավել եւս եթե ելնենք Հայաստանի ներկայիս բյուջեից: Այս իրավիճակից, ի դեպ, օգտվում են բազմաթիվ մասնավոր «մասնագետներ», որոնք իրենց արհեստը ջահելներին սովորեցնում են մեծ գումարների դիմաց: Բայց դա իսկական թերուսուցում է: Մեր համակարգված, հանգամանորեն մշակված ուսումնական գործընթացներն, անշուշտ, կպահանջեն լրացուցիչ ֆինանսներ: Արդեն «բանակցում եմ» մեր ասպարեզին մոտ տեղացի գործարարների հետ: Չեմ թաքցնում, որ աջակցության խնդրանքով դիմել եմ նաեւ եղբորս, որը բիզնեսով է զբաղված Ռուսաստանում: Խոստացել են օգնել նաեւ ծանոթ ամերիկահայերը: Տեսնենք:

Վարպետ Ռաֆիկ Մկրտչյանը ցուցումներ է տալիս իր սաներին:

– Իսկ միտք չունե՞ք համագործակցելու Հայաստանում գործող ոսկու ու քարի մշակման մի շարք համատեղ ձեռնարկությունների հետ:

– Ինչու չէ, ժամանակին մենք բարձրորակ կադրեր էինք պատրաստում այսպես կոչված ժողովրդական տնտեսության համար: Հիմա էլ, ապահովելով բարձր մակարդակ, կարող ենք սպասարկել մասնավոր ձեռնարկություններին: Ի վերջո, ինչո՞ւ չասենք, որ այդ նոր ձեռնարկություններում աշխատող մասնագետների մեջ քիչ չեն մեր նախկին սաները: Նշեմ նաեւ մի հետաքրքիր հանգամանք. ավարտելով մեր ուսումնարանը, շրջանավարտների մի մասը ստացել է նաեւ բարձրագույն կրթություն (գեղանկարչական, քանդակագործական, ճարտարապետական եւ այլն), բայց շարունակում է զբաղվել նախկին արհեստով, բնականաբար արվեստի մակարդակով:

– Ես այն տպավորությունն եմ ստանում, որ դուք լավատեսորեն եք տրամադրված:

– Այլընտրանք չունենք, պիտի իրոք ապացուցենք, որ 21-րդ դարը մերն է:

Ն. Գ.

ԱԶԳ

միջազգային

Ժողովրդավարական քայլեր Սիրիայում

2000 թ. հուլիսի 10-ին Սիրիայում Բաշար Ասադի իշխանության գալով արաբական Միջին Արեւելքի ղեկավարների հերթափոխում կատարվեց եւս մեկ քայլ: Հիմնականում Արեւմուտքում կրթություն ստացած որդիները փոխարինեցին արաբ-իսրայելական պատերազմների մասնակից, առավել պահպանողական հայրերին, հանգամանք, որը ողջունելի է Արեւմուտքի, մասնավորապես Միացյալ Նահանգների կողմից:

Արաբական աշխարհի նոր առաջնորդների հերթափոխի ընթացքում, որը փաստորեն սկսվել է 1995 թ. Կատարից, իշխանության հաստատված գրեթե բոլոր միապետները (1999 թ. փետրվարից՝ Մալեք Աբդուլահը Հորդանանում, նույն թվականի մարտից՝ Բահրեյնում Համեդ բեն Իսան, իսկ հոկտեմբերից՝ Մուհամեդ 6-րդ թագավորը Մարոկկոյում) ձեռնամուխ են եղել մի շարք բարեփոխումների: Այս տեսանկյունից թերեւս բացառություն չի կազմում նաեւ Սիրիայի երիտասարդ նախագահ Բաշար Ասադը: Վերջինիս գլխավորած կառավարությունը երկրում ժողովրդավարական բարեփոխումներ իրականացնելու, առավելապես խոսքի ազատության ուղղակի քայլեր է կատարում: Երեք-չորս ամիս առաջ Սիրիայում իշխող դաշնակից համայնավարական կողմնորոշմամբ մի կուսակցության սեփական մամուլի օրգան ունենալու իրավունք ընձեռվեց, ինչն աննախադեպ էր այդ երկրի իրականության մեջ: Բացի այդ, 1964 թ. ի վեր, օրերս առաջին անգամ մասնավոր սեկտորին թույլատրվեց քաղաքական երգիծական պարբերական հրատարակել:

Երկրում խոսքի ազատության համար ստեղծված հարաբերական նպաստավոր պայմաններում, շուրջ 10 օր առաջ Սիրիայի ավելի քան 1000 գրողներ, բանաստեղծներ, լրագրողներ եւ արվեստագետներ, բաց նամակ հղելով Բաշար Ասադին, պահանջել են Սիրիայում խոսքի, մամուլի ազատություն, քաղաքական բանտարկյալների ազատ արձակում, ինչպես նաեւ շեշտել են դատական իշխանության եւ տղամարդկանց ու կանանց իրավահավասարության անհրաժեշտությունը: Ի պաշտպանություն երկրի մտավորականների առաջադրած պահանջների, հունվարի 15-ին Բաշար Ասադին հասցեագրված բաց նամակով հանդես է եկել նաեւ Սիրիայի իսլամական «Ախավան ալ մուսլեմին» (մուսուլման եղբայրներ) կազմակերպությունը, որի գործունեությունը Սիրիայում արգելեց հանգուցյալ Հաֆեզ Ասադը, եւ առ այսօր կազմակերպության բազմաթիվ անդամներ բանտերում են գտնվում: Նշյալ կազմակերպությունը՝ բաց նամակում հաստատելով մտավորականների առաջադրած պահանջների արդարացիությունը ու դրանց ապահովման անհրաժեշտությունը, նշում է, որ ժամանակը ի զորու չէ մոռացության մատնելու անցյալ տարի նախագահության պաշտոնը ստանձնելիս քաղաքական բարեփոխումների վերաբերյալ նախագահի խոստումները: Միաժամանակ «Ախավան ալ մուսլեմինը» պահանջել է քաղաքական կուսակցությունների ու կազմակերպությունների ազատ գործունեություն ծավալելու իրավունք եւ պաշտպանել մարդու իրավունքները երկրում:

Ավելացնենք նաեւ, որ խնդրո առարկա բաց նամակների հրապարակումն ինքնին վկայում է Սիրիայում ժողովրդավարական ոլորտում շոշափելի տեղաշարժ, քանզի հայր Ասադի օրոք հազիվ թե որեւէ մեկը Սիրիայում այդօրինակ նամակներ ստորագրեր:

Է. Թ.

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ռոբերտ Բյոռնսի հիշատակին բարեգործական միջոցառումներ

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՀՈՒՆՎԱՐ: Շոտլանդացի մեծ բանաստեղծ Ռոբերտ Բյոռնսի հիշատակը այս տարի եւս Հայաստանում կնշանավորվի բարեգործական միջոցառումներով: Երեւանում բնակվող շոտլանդացիների շատ փոքրիկ համայնքը, Արթուր Դանլոպի գլխավորությամբ, ինչպես նախորդ 2 տարիներին, այս տարի եւս «Բրիտիշ էրուեյզ» ավիաընկերության օժանդակությամբ կկազմակերպի ազգային մեծ գուսանին նվիրված ընթրիք, որի ողջ հասույթը կտրամադրվի հաշմանդամների «Փյունիկ» մարզական ակումբին եւ Գյումրիի մանկատանը:

Միջոցառումը կսկսվի շաբաթ, հունվարի 27-ի վաղ առավոտյան, Երեւանի «Զվարթնոց» օդանավակայանում, որտեղ Լոնդոնից ժամանող «Բրիտիշ էրուեյզի» օդանավն իր հետ կբերի շոտլանդացի պարկապզուկ նվագողին, որը հենց օդանավի աստիճանների վրա կնվագի ազգային եղանակներ, մինչ օդանավի կապիտանը ազգային տարազ հագած պրն Արթուր Դանլոպին կմատուցի շոտլանդական հագգիսը՝ ազգային ճաշը:

Երեկոյան «Արմենիա» հյուրանոցում տեղի կունենա ոչ միայն հագգիսի, այլեւ այլ ճաշատեսակների, եւ անշուշտ՝ ուիսկիի մատուցում բոլոր նրանց, ովքեր կմասնակցեն բարեգործական ճաշկերույթին, որի ընթացքում դարձյալ կհնչի պարկապզուկը, դարձյալ կարտասանվեն ազատասենչ բանաստեղծի քերթվածները:

Ճաշկերույթի ընթացքում կկատարվի հանգանակություն՝ վիճակախաղի միջոցով, հօգուտ Գյումրիի որբանոցին եւ «Փյունիկ» ակումբին:

«ԲՐԻՏԻՇ ԷՐՈՒԵՅԶԻ» գրասենյակ

ԱՄՆ

Գանձապետը խրախուսում է Բուշին

Ամերիկացի խոշոր տնտեսագետ, Դաշնային բանկի նախագահ Ալան Գրինսփինը հունվարի 25-ին ի վերջո հավանություն տվեց հարկերը կրճատելու նախագահ Բուշի մտադրությանը: Երկրի գլխավոր գանձապետը մինչեւ վերջերս դեմ էր արտահայտվում հանրապետականների ծրագրի այդ կետին: Նա պնդում էր, թե ԱՄՆ-ում լրիվ զբաղվածության պայմաններում հարկերի նվազեցումը կարող է նպաստել սղաճին: Գրինսփինի կարծիքով, տնտեսության բյուջետային մեծ ավելցուկները պետք է հատկացվեին գլխավորապես պետական պարտքի նվազեցմանը:

Բայց հիմա ուրիշ քամիներ են փչում: «Երկրի տնտեսական աճը դանդաղել է եւ այժմ զրոյի մոտ է», անցյալ օրը հայտարարեց Գրինսփինը Սենատի բյուջետային հանձնաժողովում: Ի դեպ, նա ելույթ էր ունենում նորընտիր սենատոր եւ նախկին առաջին տիկին Հիլարի Քլինթոնի հարցադրմանն ի պատասխան: «Լիբերասիոն» թերթը նշում է, որ Գրինսփինն իրականում այնքան էլ վստահ չէ, թե հարկերի կրճատումը կօգնի խուսափել տնտեսական անկումից, բայց խոստովանում է, որ այդ ձեռնարկումն օգտակար կլիներ ամերիկյան տնտեսության տեւական լճացման դեպքում:

Ըստ Գրինսփինի, այժմ ոչինչ չի խանգարում Ջորջ Բուշ կրտսերի ծրագրի իրականացմանը: «Թերեւս, բավարար միջոցներ ունենք ոչ միայն պետական պարտքը մարելու, այլեւ բյուջետային ավելցուկի կրճատմանն ուղղված քաղաքական քայլեր ձեռնարկելու համար», հայտարարեց գանձապետը: Չնայած մի շարք վերապահումներին, Դաշնային բանկի նախագահը խրախուսում է 10 տարում հարկերը 1600 մլրդ դոլարով նվազեցնելու Բուշի մտադրությունը: Գրինսփինը տնտեսական անկումից խուսափելու կարեւոր միջոցներից մեկը համարում է ամերիկյան ընտանիքների վստահության պահպանումը: Կալիֆոռնիայում շարունակվող տնտեսական ճգնաժամի կապակցությամբ նա ընդգծեց, որ այդ նահանգում կենտրոնացած է ամերիկյան տնտեսական զորության 1/6-ը, այնպես որ ճգնաժամն «անպայման կազդի երկրի մնացյալ մասի վրա»:

Պ. Ռ.

Գաղտնի առեւտուրը՝ աֆրիկյան հակամարտությունների պատճառ

Ամեն կարգի արկածախնդիրներն ու ընդհատակյա առեւտրականներն աֆրիկյան վարչակարգերի թուլությունից օգտվում են քաղաքացիական պատերազմներ հրահրելու եւ բորբոքելու համար: Ադամանդն ու նավթը փոխանակվում են զենքի հետ, վճարովի ներխուժումներ են իրականացվում, հակամարտությունների ընթացքում կռվում են մասնավոր կամ պետական վարձկաններ եւ այլն: Աֆրիկյան բազմաթիվ երկրներում պատերազմական շուկան բարգավաճում է: Հակամարտություններին վերաբերող ՄԱԿ-ի զեկույցներն այսօր նմանվում են ոստիկանական զեկուցագրերի: Անգոլայի եւ Սիերա Լեոնեի վերաբերյալ վերջերս տարածված փաստաթղթերում ավելի շատ խոսվում է ընդհատակյա առեւտրի, քան ռազմական կամ քաղաքական կազմակերպությունների մասին: «Ֆիգարո» թերթը նշում է, որ Աֆրիկայում հետզհետե առավել զգալի է դառնում ռազմական հակամարտությունների քրեականացումը: Կոնգոյի (նախկին Զաիրի) նախագահ Կաբիլայի սպանությունը վկայում է, որ աֆրիկյան բազմաթիվ երկրներում ոճիրները քաղաքականության անբաժան մասն են դարձել: «Ֆիգարո» թերթը գրում է, որ Կոնգոյում գեներալները ճարպիկ գործամոլներ են, որոնց ընչաքաղցությունը պատերազմների պատճառ է դառնում:

Զիմբաբվեն, Անգոլան, Ուգանդան փորձում են տիրանալ Կոնգոյի ոսկու, պղնձի, կոբալտի հանքերին: Սիերա Լեոնեում ալմաստի հանքերի պատճառով քաոսային վիճակ է ստեղծել Միացյալ հեղափոխական ճակատը: Պատերազմական եւ քաոսային պայմաններում հարստանում են մի խումբ գիշատիչներ: Ընդհատակյա առեւտրականներն այսօր փոխարինել են անցյալի «սառը պատերազմի» գործակալներին: Գաղտնի գործարքների մեջ ներքաշվում են նույնիսկ պետությունների ղեկավարները: ՄԱԿ-ի զեկուցագրում Բուրկինա Ֆասոն եւ Տոգոն նշվում են որպես զենքի եւ ադամանդի գաղտնի առեւտրի կենտրոններ: Վերջերս անկայուն իրավիճակ է ստեղծվել Գվինեայում: Բռնությունների ընդհատակյա առեւտրի ասպարեզ դարձած Աֆրիկայում ՄԱԿ-ի հաստատած զինավաճառքի կամ մյուս արգելքները չեն գործում: Միակ ելքը, թերեւս, աշխարհամասում աֆրիկյան խաղաղապահ ուժերի հզորացումն է:

Պ. Ռ.

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼ

KPMG աուդիտային ֆիրման բաժնետերերի զայրույթն է առաջացնում

Իեպերում (Բելգիա) եւ Բարլինգտոնում (Մասաչուսեթս, ԱՄՆ) տեղավորված խոսակցությունների ճանաչման եւ լեզվական թարգմանության ծրագրեր պատրաստող «Լեռնու եւ Հոսպի» (ԼՀ) ընկերության շուրջ ծավալված սկանդալային աղմուկի հետեւանքով բաժնետերերն այժմ իրենց զայրույթն ուղղել են «ՔՊՄԳ (KPMG) ինտերնեշնլ» միջազգային ճանաչման արժանացած աուդիտային ֆիրմային, որը ստուգումներ է անցկացրել ԼՀ-ում եւ գտել, որ ամեն ինչ կարգին է նրանց հաշիվներում: Այս մասին ընդարձակ հոդված է գրել Մարկ Մերմոնտը «Ուոլ սթրիթ ջորնըլ» թերթի հունվարի 18-ի համարում, որտեղ նշվում է ԼՀ-ի դեմ Բոստոնի շրջանային դատարանում դատական գործ հարուցած ներդնողներից մեկի պաշտպան իրավաբանական ֆիրմայի տնօրեն Մայքլ Լանգի խոսքը, համաձայն որի «ԼՀ-ում հաշվապահական խախտումներն այնքան ակնառու են եւ գործարարության այնքան շատ ոլորտներ են ընդգրկում, որ չնկատել չէր լինի»: «Հնարավոր չէ մեկ օրում հենց այնպես 100 մլն դոլար կորցնել», ավելացրել է Լենգը՝ ակնարկելով ԼՀ-ի հարավկորեական մասնաճյուղում այդքան մեծ գումարի խորհրդավոր անհետացումը:

«Լեռնու եւ Հոսպին» բարձրակարգ տեխնոլոգիաների ճանաչված ֆիրմաներից է Եվրոպայում: Անցյալ տարի Ամերիկայում եւ Բելգիայում ապահովագրվել է հանկարծակի սնանկացման դեմ՝ այն բանից հետո, երբ հայտնագործվել է, որ 1998-ից ի վեր ստացած իր եկամուտներից 277 մլն դոլար (կամ ամբողջի մեկ երրորդը) ճիշտ չի արձանագրվել հաշվեմասյաններում: Այդ ժամանակ տնօրեններից շատերը հրաժարական են տվել: Այժմ ամբողջ ֆիրմայի անվտանգության եւ տարադրամի փոխանակման կոմիտեները մանրամասն ստուգում են: Մասնագետների կարծիքով, տասնյակ միլիոնների դատական մեղադրանք կարող է հարուցվել ընկերությանը, որը ստիպված կլինի որպես վնասի հատուցում վճարել այն բաժնետերերին, որոնց մի տարի առաջ ներդրած մոտ 10 միլիարդը նվազել է մինչեւ 300 մլն դոլարի:

Պատասխանելով հարցին, թե ՔՊՄԳ-ն ինչպե՞ս է, որ չի հայտնաբերել որեւէ խախտում ստուգումների ժամանակ, ընկերության բելգիական մասնաճյուղի նախագահ Թեո Բրաունն ընդունել է, որ «որոշ փաստաթղթեր, այնուամենայնիվ, կարող է թաքցված լինեին աուդիտական ֆիրմայից», որն էլ, իր հերթին, այժմ իրեն «զոհի» տեղ դնելով, փորձում է խուսափել իրավական պատասխանատվությունից: Նամակ հղելով ԼՀ-ի նախագահին, ֆիրման ընկերությանը մեղադրել է որոշ տեղեկություններ իրենից դիտավորյալ «թաքցնելու եւ կեղծելու» մեջ:

Միացյալ Նահանգների օրենքներով ՔՊՄԳ-ն կդատվի միայն այն դեպքում, եթե ապացուցվի, որ ֆիրման մասնակցել է խարդախանքին կամ իմացել է այդ մասին ու թաքցրել:

Վերջին տարիների ընթացքում, ըստ հոդվածագրի, քիչ չեն եղել նման դեպքեր, եւ ընկերությունները ստիպված են եղել իրենց բաժնետերերին վճարել վնասի հատուցում: Օրինակ՝ «Էռնստ եւ Յանգը» 34 մլն է վճարել 1999 թ., «Արթուր Անդերսեն ԼԼՊ»-ն 1998-ին իր բաժին 75 մլն-ով աջակցել է խնդրի կարգավորման համար նախատեսված 220 մլն դոլար ընդհանուր գումարին: «Կուպերս եւ Լիբրանդը» 20 մլն է վճարել 1998-ին: Նշված ֆիրմաները ստիպված են եղել այդ քայլերին դիմել բարձր տեխնոլոգիաների ընկերությունների հաշիվներում տեղ գտած անհարթությունների համար: Վերահսկողությունից դուրս մնալու հետեւանքով ԼՀ-ի հարավկորեական մասնաճյուղում հայտնաբերվել է 100 մլն դոլարի սկանդալային պակաս:

Բացի ԱՄՆ-ից, ՔՊՄԳ-ն կարող է նաեւ պատասխանատվության եւ դատի կանչվել Բելգիայում, որտեղ մոտ 6 հազար զայրացած բաժնետերեր փոխհատուցում են ակնկալում:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Անկախության տարիներին ի հայտ եկան կոմպոզիտորական շատ սակավաթիվ նոր անուններ: Կոմպոզիտորական ասպարեզի առաջատարներ էին մնում հիմնականում 70-80-ական թթ. ընդունելություն գտած՝ այն ժամանակ դեռ երիտասարդ հեղինակները, ինչպես նաեւ աշխարհում արդեն ճանաչված վարպետները:

Սուրեն Զաքարյանի համար (ծնվ. 1956 թ. Երեւանում) ստեղծագործության խորհրդային ժամանակահատվածն (80-ական թթ.) ավարտվեց խոշոր իրադարձությամբ: 1990 թ. նա Պոզնանում, կոմպոզիտորների՝ Հենրիկ Վենյավսկու անվան միջազգային մրցույթում առաջին մրցանակն ստացավ 1989 թ. ստեղծած Ջութակի ու սիմֆոնիկ նվագախմբի կոնցերտի համար: (Դժվար է որեւէ կերպ բացատրել այն փաստը, որ ստեղծագործությունը մինչեւ օրս չի կատարվել Հայաստանում):

Լեհաստանում Զաքարյանը հաղթանակի հասավ՝ լինելով ճանաչում գտած մի շարք ստեղծագործությունների հեղինակ: Դրանց թվում են Դաշնամուրի կոնցերտը, երգչախմբի միայն անվան մեջ, այլեւ երգչախմբի պարտիայում):

Սուրեն Զաքարյանը պատկանում է այն կոմպոզիտորների թվին, որոնց հատուկ է երաժշտական արտահայտման անձնավորված տիպը: Դա նշանակում է, որ ամեն մի ստեղծագործություն, լինի մշակութաբանական, պատմական կամ զուտ գեղարվեստական բնույթի, նրա գործերում արտացոլվում է անչափ անհատականացված ձեւով: Պատահական չէ, որ կոմպոզիտորը հակված չէ ընդհանրացման, տիպաբանության: Ընդհակառակը, նա ուշադրությունը բեւեռում է մասնավորությունների վրա, մանրամասնություններին տալիս կենտրոնական դեր:

Հնչյունների ներքին աշխարհի զննություն՝ պատկերավոր կերպով ասած, ահա թե ինչպես կարելի է բնորոշել Զաքարյանի երաժշտության ինտրովերտ բնույթը: Սակայն այդ զննությունը զուրկ է պասիվ նկարագրականությունից, քանի որ վերլուծական մտածողությամբ օժտված հեղինակը մշտապես պահպանում է հնչյունային կառուցման ստեղծագործական ձգ-

Ստեղծագործական կողմնորոշումներում Զաքարյանը չի խուսափում մերձենալ ժամանակի ընդհանուր միտումներին կամ նորարար արվեստագետներին: Այսպես, մտքի էքսպրեսիվ լարվածությունը, երաժշտական նյութի «ոգեղենացումը» զուգորդումներ են առաջացնում Ա. Շնիտկեի հետ, իսկ հայկական շարականների խորքային ըմբռնումը՝ Տերտերյանի հետ: Սուրենին Ավետ Տերտերյանի հետ կապում էր անձնական բարեկամությունը, եւ նա որոշում է 1993 թ. Ավետին նվիրել իր «Dedicatio» («Ընծայում») նոր գործը: Ավա՜ղ, ստեղծագործությունը դարձավ հիշատակի գործ. 1994 թ. 65 տարեկանում հանկարծամահ եղավ հայ անվանի կոմպոզիտորը: Երեւանում Զաքարյանի ստեղծագործությունն առաջին անգամ կատարվեց 1995 թ. Ա. Խաչատրյանի անվան մեծ համերգասրահում: Կատարողը Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի մենակատարների համույթն էր Ռուբեն Ասատրյանի ղեկավարությամբ: Նույն կատարմամբ «Dedicatio»-ն ավելի ուշ ձայնագրվեց լազերային սկավառակի վրա, որն էլ ընկավ ամերիկա-

Սուրեն Զաքարյանի «Dedicatio»-ի ամերիկյան պրեմիերան

Նյու Յորքի «Ջուլիարդ» թատերասրահում, «Նոր ջուլիարդյան համույթի» հերթական համերգի ժամանակ հաջողությամբ կատարվեց կամերային նվագախմբի համար երեւանցի կոմպոզիտոր Սուրեն Զաքարյանի գրած «Dedicatio»-ն: Դիրիժորական վահանակի մոտ էր համույթի ղեկավար Ջոել Սաքսը:

րի ու նվագախմբի սիմֆոնիան (խոսք՝ Հովհաննես Երզնկացու), երգչախմբի «Յոթ էսքիզը» (խոսք՝ Վահե Գոդելի), Դաշնամուրի սոնատինան: Ի դեպ, Զաքարյանն սկզբում սովորել է Մոսկվայի Պ. Չայկովսկու անվան կոնսերվատորիայում, ապա այնտեղի կոնսերվատորիայում որպես դաշնակահար ուսանել պրոֆեսոր Լեւ Վլասենկոյի մոտ: Կոմպոզիտորական կրթությունը 1982-85 թթ. ստացել է Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայում, Էդվարդ Միրզոյանի դասարանում: Ներկայումս Զաքարյանը Երեւանի կոնսերվատորիայի մասնագիտական դաշնամուրի ամբիոնի դոցենտ է:

Որպես իսկական արվեստագետ, Սուրեն Զաքարյանը նույնիսկ ծանր 90-ական թվականներին չդավաճանեց իր կոմպոզիտորական զբաղմունքին: Հենց վերջին տասնամյակի ընթացքում նա կերտեց մի քանի նշանակալի ստեղծագործություն, որոնք հասարակական արձագանք գտան կատարումից հետո: Դրանք են կամերային նվագախմբի համար գրված «Dedicatio»-ն, լարային նվագախմբի համար գրված «Post scriptum»-ը, «In statu nascendi» («Ծննդյան պահին») լարային կվարտետի յոթ մանրանվագը: Մեծ գովազդային նշանակություն ունեցավ 1988 թ. մոսկովյան A. B. A. ստուդիայի ֆինանսական աջակցությամբ հեղինակային լազերային սկավառակի թողարկումը: Այստեղ հայ առաջատար կատարողները մեկնաբանում են հիշյալ յոթ մանրանվագները, «Dedicatio»-ն եւ թավջութակի ու կամերային նվագախմբի համար գրված «Monograph»-ը: Անցյալ տարի ավարտված վերջին ստեղծագործությունը երգչախմբի ու սիմֆոնիկ նվագախմբի «Et lux perpetua luceat» կանտատն է (լատինական տեքստը, ինչպես սովորաբար լինում է Զաքարյանի մոտ, այս անգամ առկա է ոչ

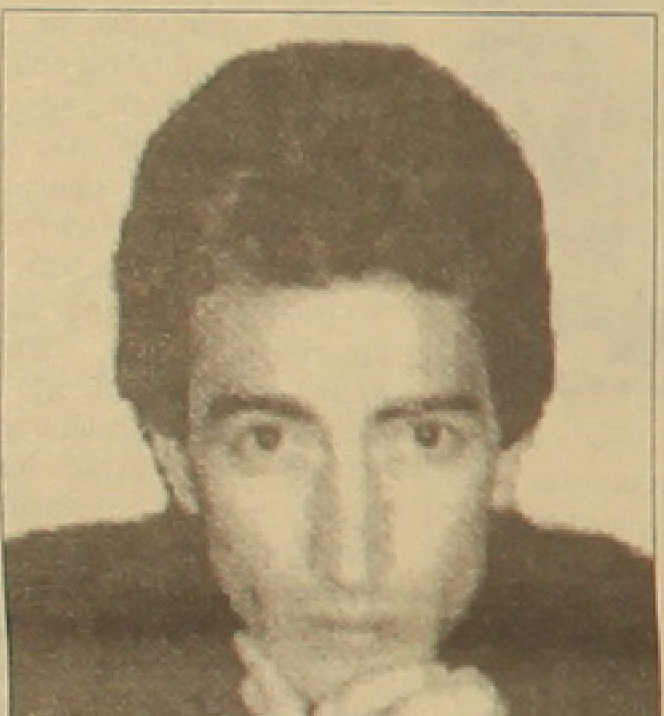

տումը: Զաքարյանի կոնստրուկտիվիզմը ազատորեն հարմարվում է կոմպոզիտորական ձեռագրի տարբեր տեխնոլոգիական համակարգերին, հաճախ դրանք համադրելով միեւնույն ստեղծագործության շրջանակներում: Սակայն հեղինակին ոճային խայտաբղետությունից փրկում է այն հայտնի ճշմարտությունը, որ ներդաշնակության հիմքում ընկած է չափը: Չափի այդ զգացումը եւ գեղարվեստական բարձր ճաշակը Զաքարյանի ստեղծագործություններին տալիս են ներդաշնակություն եւ ամբողջականություն:

ցի դիրիժոր Ջոել Սաքսի ձեռքը:

Այնուհետեւ ամեն ինչ տեղի ունեցավ, ինչպես ժամանակակից հեքիաթում: էլեկտրոնային փոստով խնդրանք ստացվեց նոտաներն ուղարկել Նյու Յորք: Երաժիշտները հրճվանք էին ապրում փորձերի ժամանակ (սեպտեմբերի 21-ին՝ համերգից մի քանի օր առաջ դիրիժորը կոմպոզիտորին գրեց. «Պիեսը հիրավի հրաշալի է. մենք անչափ մեծ բերկրանք ենք զգում նախապատրաստման ընթացքում»), իսկ ավելի ուշ նյույորքյան պրեմիերային նվիրված արձագանքներում խոսվում էր այդ «սքանչելի պիեսից» ունկնդիրների հուզվելու մասին:

Ափսոս, որ հեղինակը ներկա չգտնվեց կատարմանը, թեեւ այս փաստը չափազանց կարեւոր է նրա ստեղծագործական կենսագրության համար: Աշխարհում հայտնի երաժշտության Ջուլիարդյան դպրոցի հիման վրա ութ տարի գոյություն ունեցող «Նոր ջուլիարդյան համույթը» բացառապես արժեքավոր երաժշտության պրոպագանդիստ է: Ու թեեւ ամերիկյան ստեղծագործությունները կազմում են համույթի հիմնական նվագացանկը, նրա ծրագրերը ընդգրկում են նաեւ տարբեր երկրների հեղինակների գործեր: Այսպես, 2000 թ. սեպտեմբերի 23-ի համերգի ժամանակ, բացի Սուրեն Զաքարյանի եւ ամերիկացի Ջեկ Բիսոնի ստեղծագործություններից, կատարվեցին Դեյրդրե Գրիբինի (Հյուսիսային Իռլանդիա), Ուշիո Տորիկայիի (Ճապոնիա), Լասլո Տիհանիի (Հունգարիա) եւ Ջոն Կասկենի (Անգլիա) գործերը: Միջազգային բեմի վրա հայ կոմպոզիտորի արժանի հաջողությունը մեզ մեկ անգամ եւս կանգնեցնում է մեր երաժշտության ապագայի հանդեպ պատասխանատվության առջեւ:

ՄԽԵՏԱՐԱՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ,
Արվեստագիտության դոկտոր

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Օգտակար, բայց թերի հրատարակություն

Օրերս Մայր աթոռ Ս. էջմիածնի տպարանում լույս է տեսել «Աղանդների գործունեությունն անհանգստացնում է եվրոպական երկրներին» գրքույկը: Նա կրում է երկու հրատարակչի անուն. անվանաթերթում՝ ՀՀ կառավարությանն առընթեր կրոնի գործերի պետական խորհուրդ, գրքույկի ավարտին՝ Ս. էջմիածնի քրիստոնեական դաստիարակության եւ քարոզչության կենտրոն:

Ընթերցողների լայն շրջանակի համար նախատեսված 34 էջանոց գրքույկը լուսաբանում է պետություն-հասարակություն-կրոնական կազմակերպություններ հարաբերությունների մի շարք հարցեր եվրոպական որոշ երկրներում, մասնավորաբար՝ Ֆրանսիայում:

«Առաջաբանի փոխարեն» նախաբանից իմանում ենք, որ Ֆրանսիայում վերջին տարիներին գործում է «Անհատի եւ ընտանիքի պաշտպանության ազգային միավորումների միություն» (UNADFI) կազմակերպությունը, որը զբաղվում է տարաբնույթ կրոնական հոսանքների, մասնավորաբար՝ աղանդների գործունեության ուսումնասիրությամբ՝ նպատակ ունենալով հասարակությանը ներկայացնել համոզիչ տվյալներ աղանդների վտանգավորության մասին՝ անհատի իրավունքների եւ հասարակական-ազգային ու պետական անվտանգության կտրվածքներով: UNADFI-ն հրատարակում է «Բուլլ» (Bulles-Բուլլաներ) եռամսյա տեղեկագիրը: Վերջինիս 1995-1999 թթ. համարներից որոշ հատվածներ թարգմանաբար, մասնակի կրճատումներով եւ առանց մեկնաբանությունների սույն գրքույկով ներկայացվում են հայ ընթերցողի ուշադրությանը: Այդ հատվածների վերնագրերն իսկ բավականին խոսուն են. «Աղանդնե՞ր, թե՞ կրոններ», «Աղանդի բնութագրումը», «Աղանդավորության վերաբերյալ եվրոպական կոլոքիումը 23-24 ապրիլի, 1999 թ.», «Երբ եկեղեցին պառակտված է, պետություն գոյություն չունի: Օրինակ՝ Դանիան», «Աղանդները եւ Ֆրանսիայի աշխարհիկ շրջանակները», «Ավստրալիան ոտքի է ելել ընդդեմ աղանդների», «Մտափինում հավատքի միջոցով. իսկ ե՞րբ երեխաները մահանում են»:

Գրքույկը կարեւորվում է հատկապես նրա համար, որ եվրոպական երկրների հասարակայնության առողջ մտքի տեր մարդկանց հնչեցրած ահազանգ է: Նյութերի հեղինակները հստակորեն տարբերակում են կրոնական (խղճի) ազատությունն ու այդ քողի տակ ծածկված աղանդները: Եվրոպացի հեղինակներն են գրում աղանդների վտանգավորության մասին. օրինակ, որ նրանց տնտեսական գործունեության հիմնական նպատակն է ֆինանսական եւ քաղաքական ոլորտներ ներխուժումը, թե նրանք ընդհուպ օգտագործում են ԵԱՀԿ-ն, Եվրախորհուրդը, Եվրամիությունը եւ այլ եվրոպական ու միջազգային կառույցներ՝ Ֆրանսիայի կրոնական անհանդուրժողականության կեղծ պատրվակով դատապարտելու համար: Շատ հստակ է սիենթոլոգների առաջնորդ Ռոն Հյուբարդի խոսքը, որը պարզորոշ ներկայացնում է աղանդների նպատակը. «Եթե ցանկանում եք մեծ գումարներ վաստակել, եկեղեցի (խոսքը աղանդի մասին է) հիմնեք» (էջ 27):

Աղանդավորների «իրավունքների» ոտնահարման մասին հարայ-հրոց բարձրացրած հայաստանյան ամեն գույնի աղանդավորներին, հելսինկյան խմբակներին ու խաղաղապաշտներին լավագույն պատասխան կարող է լինել ավստրալիական մի կոմիտեի հետեւյալ եզրահանգումը. «Ազատ դավանելու իրավունքը բոլորովին էլ չի նշանակում նրա (անհատի) հոգեկանի վրա ազդելու կամ էլ առանձին անհատների իրավունքները սահմանափակելու իրավունք ունենալ»:

Մեր հիմնական քննադատությունը գրքույկի կառուցվածքին է վերաբերում: Ընտրված հատվածների միջեւ հաճախ կապն ընդհատված է: Առավել ճիշտ կլիներ կատարել ազատ թարգմանություն՝ այն ուղեկցելով ազատ շարադրանքով, վերջինիս մեջ զուգահեռներ տանելով արեւմտյան երկրներում եւ ՀՀ-ում աղանդների նպատակների, գործելակերպի եւ այլ կողմերի միջեւ: Կարծում ենք, որ մատենաշար դառնալու միտում ունեցող այս նախաձեռնությունն առավել արդյունավետություն ձեռք կբերի վերոնշյալ նկատողությունը հաշվի առնելու դեպքում:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

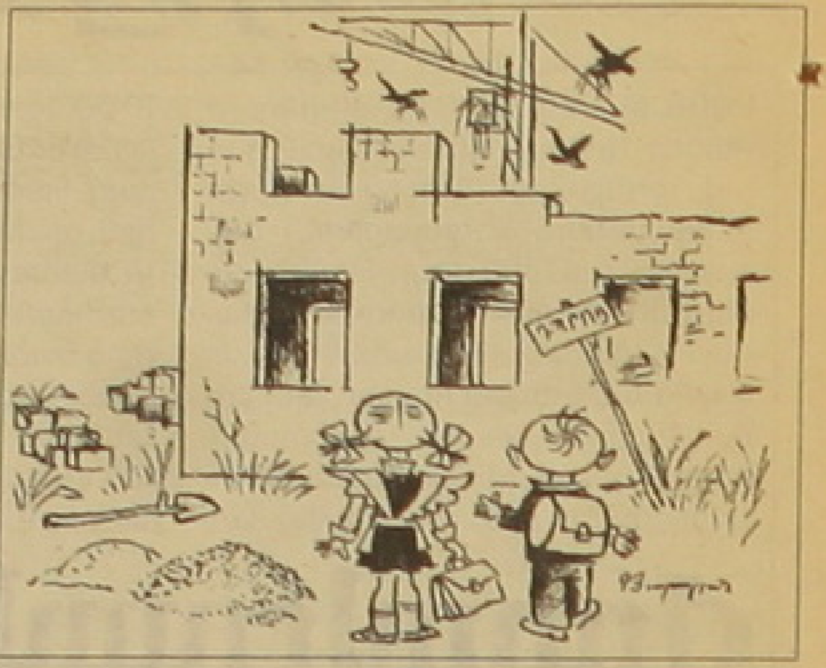

«Թերի» միջնակարգ դպրոց»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ

Հունվարի 27

Հայոց տոմարի Արաց ամսի Վահագն օրը

Տարեգրության այս օրը՝

- 1973 թ. Կալիֆոռնիայի Սանտա Բարբարա քաղաքում արդյունաբերող, գյուտարար եւ հաս. գործիչ Գուրգեն Յանիկյանը, միջազգային հանրության ուշադրությունը հայ դատի վրա բեւեռելու ակնկալիքով, սպանեց երկու թուրք դիվանագետի:

Ծնվել են՝

- Արարատ Ղարիբյանը (1899 թ., Արարատ, գ. Այգեզարդ), ԳԱԱ ակադեմիկոս, պրոֆ., լեզվաբան:
- Տիգրան Մանսուրյանը (1939 թ., Բեյրութ), ՀՀ ժող. արտիստ, կոմպոզիտոր («Նռան գույնը», «Մենք ենք, մեր սարերը», «Կտոր մը երկինք», «Ազնվոր ծյունը» ֆիլմերի երաժշտության հեղինակը):

Հունվարի 28

Հայոց տոմարի Արաց ամսի Միհ օրը

Տարեգրության այս օրը՝

- 1897 թ. թուրք-քրդական հրոսակախմբերը հարձակվեցին Խլաթ գավառի Սոխորդ գյուղի վրա: Աղբյուր Սերոբը կազմակերպեց դիմադրություն:
- 1920 թ. օսմանյան խորհրդարանը ընդունեց «Ազգային ուխտը» («Անկախության պայքարի ծրագիր»), որը բացառում էր միացյալ, անկախ Հայաստանի ստեղծումը հայերի պատմական հայրենիքում:

Ծնվել են՝

- Կարապետ Հախնազարյանը (1894 թ., Վերին Արտաշատ), հրետանու գեներալ-մայոր:
- Սոս Մանուկյանը (1911 թ., Գեղարքունիք, գ. Չիբուխլու (այժմ՝ Ծովագյուղ), ՀՀ վաստ. ճարտարապետ:
- Հարություն Բեջանյանը (1915 թ., Թիֆլիս), քանդակագործ (Երեւանում կանգնեցված Գրիբոյեդովի արձանը):
- Հրաչյա Պողոսյանը (1935 թ., Երեւան), ՀՀ վաստ. ճարտարապետ («Այրարատ» կինոթատրոնի, երիտ. պալատի, ՄՀՀ նախագծի հեղինակը):

Հունվարի 29

Հայոց տոմարի Արաց ամսի Վարագ օրը

Տարեգրության այս օրը՝

- 1923 թ. Երեւանում բացվեց առաջին բանֆակը:
- 1928 թ. բացվեց ՀԱՄԽ-ի առաջին շրջիկ թատրոնը:

Ծնվել են՝

- Արուս Ազնավուրյանը (1904 թ., Թիֆլիս), ՀՀ ժող. արտիստուհի:
- Արտավազդ Սագոյանը (1904 թ., Ախալցխա), ռազմածովային գիտ. դոցենտ, դերծովակալ:

Վախճանվել են՝

- Արամ Մանուկյանը (Սարգիս Հովհաննիսյան՝ Արամ փաշա, 1919 թ., 40 տարեկանում, տիֆից), ազգային-ազատագրական շարժման գործիչ: 1915 թ. Վանի ինքնապաշտպանության կազմակերպիչներից:
- Ռոմեն Ռոլանը (1866 թ.), ֆրանսիացի գրող, երաժշտագետ, հաս. գործիչ:

ՀԵՂԻՆԵ ՂԱՐԱԳՈՒԼՅԱՆ

ԿԱՐԾԻՔ

Լինենք անաչառ եւ արդարացի

Հայաստանի լավագույն ֆուտբոլիստին ընտրելու առթիվ

«Ֆուտբոլ+» շաբաթաթերթը հարցում է անցկացրել որոշելու 20-րդ դարի Հայաստանի լավագույն ֆուտբոլիստին: Այո, գայթակղիչ ցանկություն է: Բայց ներեցեք, չափից ավելի անտրամաբանական չէ՞: Նախապես ասենք, որ լավագույն ֆուտբոլիստ հռչակվել է Խորեն Հովհաննիսյանը: Եթե հարցման կազմակերպիչներն ընդունել են ՖԻՖԱ-ի եւ ՈՒԵՖԱ-ի սկզբունքները նմանատիպ հարցում, ապա ինչպես գրում է իմ բարեկամ Սուրեն Բաղդասարյանը, «հարկավոր էր այնպես անել, որ ընտրությունը ճիշտ կատարվեր»: Մեր տարածքում նման ընտրությունը լիարժեք չի կարող լինել: Մենք մոռանում ենք, որ կանոնավոր ակումբային, լիարյուն ֆուտբոլին, այսինքն ԽՍՀՄ առաջնություններին սկսել ենք մասնակցել փաստորեն 1946 թվականից: 30-ականների վերջերին Երեւանի «Սպարտակի» ստացվող վերընթացը ընդհատեց 1941 թ. սկսված պատերազմը: Ուրեմն ի՞նչ «դարի» մասին է խոսքը: Համեստ լինենք եւ իրատես՝ չափանիշների հարցում: Ինչ վերաբերում է բուն ընտրություններին, ապա եթե ընդունենք, որ տեսակետը կամքի հարց է, այսինքն սուբյեկտիվ մոտեցում, ուրեմն հարկ էր, որ վերջնական վճիռը չափազանց սթափ կայացվեր, ինչպես դա եղավ հարյուրամյակի աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստին ընտրելու՝ ՖԻՖԱ-ի դիրքորոշման պարագայում: Դառնանք բուն ընտրությանը: Փորձենք գնահատել ներկայացված թեկնածուներին՝ ֆուտբոլիստին ներկայացվող պարտադիր պահանջների տեսանկյունից: Բոլոր 14 թեկնածուների մեջ ֆիզիկական պատրաստվածության բարձրագույն նիշն անվերապահ պատկանում է Հովհաննես Զանազանյանին: Նրան ընդհուպ մոտենում է Մանուկ Սեմերջյանը: Ամենավերջին տեղանում է Սարգիս Հովիվյանը: Տակտիկական ունակությունների հարցում առաջին դափնին պատկանում է «ակադեմիկոս» Էդուարդ Մարգարովին: Նրան կրնկակոխ հետեւում է Արկադի Անդրեասյանը: Տեխնիկական հագեցվածության հարցում Սարգիս Հովիվյանը դեռեւս 60-ականների իր կարողություններով այսօր կհիացներ Ֆիգուին, Ռիվալդոյին, Դել Պիերոյին: Ապա գալիս են Է. Մարգարովը, Ա. Անդրեասյանը, Խորեն Հովհաննիսյանը: Եվ վերջապես, մեզ համար ամենակարեւորը՝ մարտական ոգու առկայությունը: Այս գործոնում բոլորին գերազանցում է Արկադի Անդրեասյանը: Նրան ձգտում է հավասարվել Մանուկ Սեմերջյանը: Ամենավերջին տեղանում է Խորեն Հովհաննիսյանը: Մի տերճախոս փաստ: Բոլոր 34 հարցաթերթիկներում էլ առկա է Մարգարովի անունը: Երկրորդ տեղում է Անդրեասյանը, երրորդը Սեմիրջյանը: Չմեկնաբանենք:

Գտնում ենք, որ ճիշտ կլինի, եթե «ծեռք քաշենք» «դարի» վերամբարձ հասկացողությունից եւ մեր կեսդարյա ֆուտբոլային կենսագրությունը բաժանենք փուլերի՝ տասնամյակներով, ընտրելով յուրաքանչյուր տասնամյակի լավագույններին: Բաժանումները բավական բնական են ստացվում : Այսպես.

1. Մինչեւ 1950 թ. (փուլը հետաքրքրության համար պայմանական անվանենք զարթոնքի տարիներ), 2. 1950-1960 թթ. (որոնման տարիներ), 3. 1960-1970 թթ. (ինքնահաստատման տարիներ), 4. 1970-1980 թթ. (վերելքի, հաղթական տարիներ), 5. 1980-1990 թ.թ. (խառը, դիմակայության տարիներ), 6. 1990-2000 թ.թ. (նոր ժամանակներ): Այսպիսի փուլային դասակարգման մեջ չափազանց փոքր է պայմանականությունը, բաց ավելի պարզ է, արդար, գլխիկոտրուկի տեղիք չի տալիս եւ ամենակարեւորը՝ նոր սերնդին հստակ պատկերացում է տալիս մեր ֆուտբոլի անցած ուղու, նրա լավագույն ներկայացուցիչների մասին:

Առաջին տասնամյակում, կարծում ենք, լավագույն ֆուտբոլիստներ պետք է ճանաչել Հայկ Անդրեասյանին, Հակոբ Չալիկյանին: Երկրորդ տասնամյակում՝ Մանուկ Սեմերջյանին, Սերգեյ Զասիկյանին, Հարություն Քեհեյանին: Երրորդ տասնամյակում՝ Սարգիս Հովիվյանին, Վալտեր Անտոնյանին: Չորրորդ տասնամյակում՝ Էդուարդ Մարգարովին, Արկադի Անդրեասյանին: Հինգերորդ տասնամյակում՝ Աշոտ Խաչատրյանին, Խորեն Հովհաննիսյանին: Վեցերորդ տասնամյակում՝ Սարգիս Հովսեփյանին, թերեւս՝ նաեւ Արթուր Պետրոսյանին: Այսքանը: Կարծում ենք, որ այս մոտեցումներով մեր ֆուտբոլային կենսագրության ամբողջ շարքի պատկերը առավել ընդունելի է, եւ միայն մեկին փոխարինելու ոչ մի անհրաժեշտություն չկա:

ՌՈՒԲԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Վանեսա Ռաֆիճյան՝ Հայաստանի ներկայացուցիչը Ձմեռային օլիմպիադայում

Ձմեռային առաջիկա օլիմպիական խաղերում, որոնք կայանալու են 2002 թ. Սոլտ Լեյք Սիթիում (ԱՄՆ), Հայաստանը նույնպես կունենա իր ներկայացուցիչը, ուրիշների թվում նաեւ հանճինս ֆրանսահայ Վանեսա Ռաֆիճյանի, որը կմասնակցի լեռնադահուկային սպորտի «հասուկ» եւ «հսկա» ոլորավայրէջքային մրցումներին: Հաղորդելով այս մասին՝ ֆրանսահայ համայնքի «Յառաջ» օրաթերթն ավելացնում է, որ մինչ այդ թվականը հայ դահուկորդուհին հայկական եռագույնի ներքո մասնակցելու է միջազգային բազմաթիվ այլ մրցաշարերի, որոնց թվում նաեւ աշխարհի առաջնությունը Ավստրիայում, այս տարվա փետրվարի 7-9-ը: Երեւույթն աննախադեպ է Հայաստանի ֆեդերացիայի համար, քանի որ առաջին անգամ է, որ կին լեռնադահուկորդ է ելույթ ունենալու միջազգային այդ մարզաձեւում: Ցարդ ձեռք բերած նրա արդյունքները խոստումնալից են. վերջերս Ռիզուլում (Ֆրանսիա) տեղի ունեցած դահուկասպորտի միջազգային ֆեդերացիայի կազմակերպած մրցաշարում նա նվաճել է պատվաբեր երրորդ տեղը:

Հ. Ծ.

YEREVAN-PARIS-LYON
SABERATOURS-SEVAN
ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ–ՍԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻԶ-ԼԻՈՆ

Ավիատոմսեր եւ տուրիզմ

«Սաբերատուր-Սեւան»
ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- Ավիատոմսեր Երեւանից ուղիղ չվերթերով

ARMENIAN AIRLINES swissair KLM BRITISH AIRWAYS АЭРОФЛОТ

տրանզիտ քաղաքներով ցանկացած ուղղությամբ եւ ընկերությամբ: Փարիզի օդանավակայանում Ձեզ կդիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը

- Գնացքի տոմսեր Եվրոպայում
- Հյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում եւ արտասահմանում
- Բժշկական ապահովագրություն

375010, ք. Երեւան, Վարդանանց 10
Հեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, ֆաքս (3741) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

Հսկան թողնում է տատամին

Հանրահռչակ սումոյիստ Ակեբոնոն հայտարարել է սպորտին հրաժեշտ տալու մտադրության մասին: Հավայան կղզիների ծնունդ հսկան (Ակեբոնոյի հասակը 2 մ 3 սմ է, քաշը՝ 232 կգ) ընդամենը 32 տարեկան է, բայց ստիպված է թողնել մրցելույթները վնասվածքների պատճառով: Նա ասել է, որ չափազանց դժվար է պահպանել անհաղթ չեմպիոնի կոչումը: Ակեբոնոն միակ ոչ ճապոնացի սումոյիստն է, որին շնորհվել է «յոկածունա» («Մեծն չեմպիոն») տիտղոսը:

Բաժինը վարում է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌ

ՃԻՇՏ ԼՈՒԾԵԼՈՎ ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌԸ ԵՎ ԱՌԱՋԻԿԱ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԱՌԱՋԻՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ «ԱԶԳ»-Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՐՈՂ ԵՔ ՍՏԱՆԱԼ ԱՐԺԵՔԱՎՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿԸ:

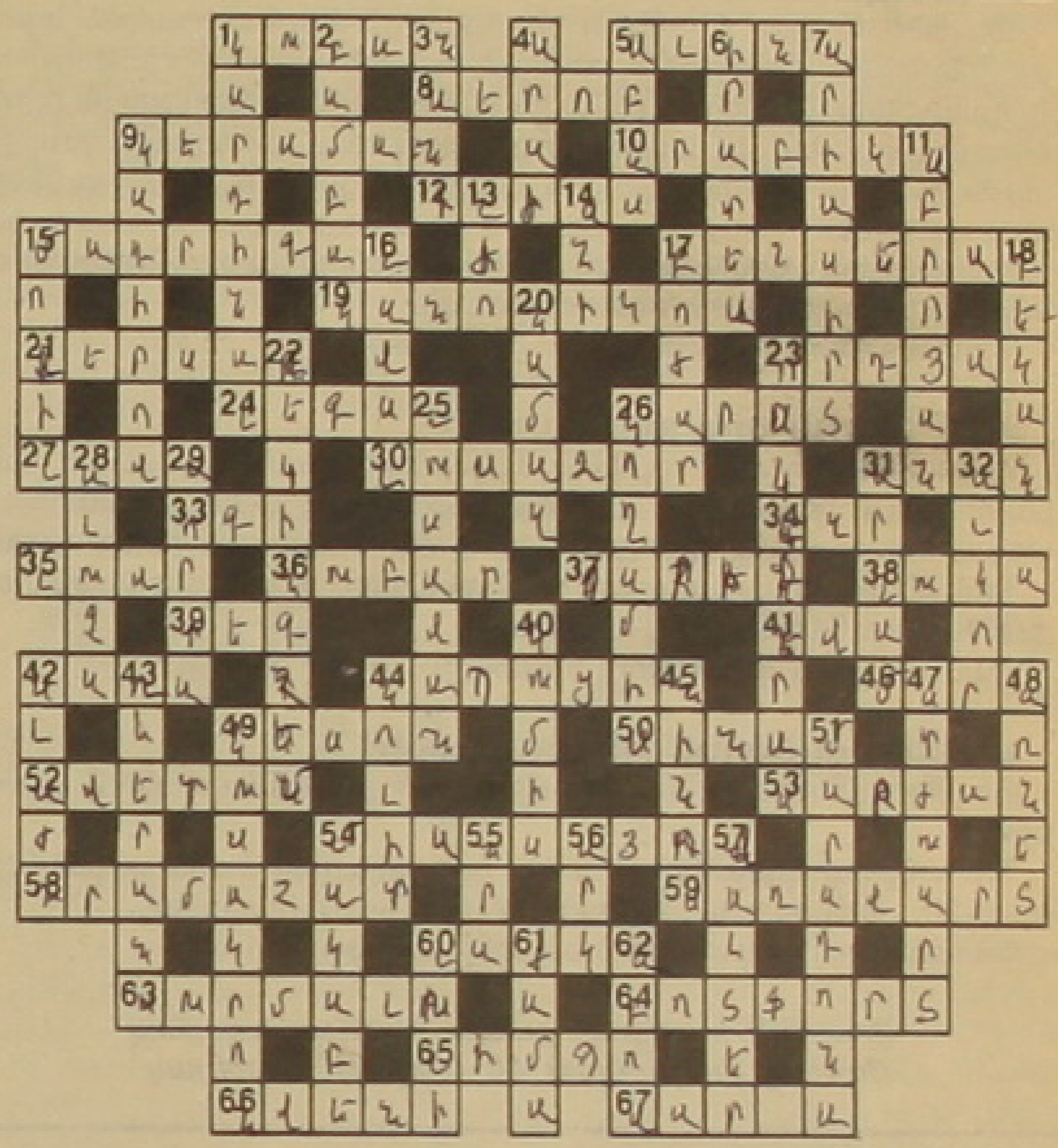

Ուղղահայաց

1. Կաթոլիկական եկեղեցու բարձրագույն տիտղոս՝ պապից հետո: 2. Մանածագործության հումքը: 3. Մայրիկ բառը Լոռու բարբառում: 4. Երաժշտական սարքավորումների առեւտրով զբաղվող ընկերություն Երեւանում: 5. Բագրատունի հայոց թագավոր «Շահնշահ Հայոց եւ Վրաց»: 6. Իրապաշտ, ռեալիստ: 7. Քաջ սիրտ ունեցող, սրտոտ: 9. Չեչնիայում Ռուսաստանի կողմից նշանակված ղեկավար: 11. Հայ եղիծանկարիչ: 13. Ֆրանսիայում երկարության հին չափ, հավասար է 4 կմ-ի: 14. Հայոց մայրաքաղաքներից: 15. Մեքենաշինական հայտնի ընկերություն: 16. Ազգությամբ ֆրանսիացի ինժեներ եւ գյուտարար, ապրել է Շվեդիայում, ստեղծել է շոգետուրբինը: 17. Ռուսաստանում X-XVII դարերում ֆեոդալական հասարակության վերնախավը կազմող ազնվական: 18. Սարահարթ Հնդկական թերակղզում: 20. Սահմեղձականների աղոթքը: 22. Անգլիացի պետական գործիչ, ծովակալ, առաջին մինիստրը, Կարլոս I-ի ֆավորիտը: 23. Արեւելյան քրիստոնեական եկեղեցու ականավոր հայ գործիչ, աստվածաբան, մեծ հռետոր 344-407 թթ.: 25. Չարենցավանի նախկին անունը: 26. Տավարի կողերի վրա եղած միսը: 28. Վայրի սալոր: 29. Մայր երակ: 31. Ծոփքի եւ Կոմագենեի միացյալ պետության թագավոր մ. թ. ա. 240-220 թթ.: 32. Մեծ արջի համաստեղության աստղ, Միցար աստղի ֆիզիկական զույգը: 40. Չիու կաթից պատրաստված ըմպելիք: 42. Գունավոր լուսանկարչության մեջ նախկինում օգտագործվող նյութ: 43. Հնում ազնվական դասի մեջ ընդունված սովորություն, բարձրաստիճան մարդուն ողջունելու ձեւ: 44. Հաստ աղիքի բորբոքում: 45. Ասորեստանի Նինվե քաղաքի հիմնադիրը: 47. Շոտլանդացի թագուհի՝ Մարի ...: 48. Կրծողների դասի կենդանի: 49. Ճգնավոր, մենակյաց: 51. Արգենտինացի ֆուտբոլիստ: 54. Սիրիական թագավոր, Անտիոք IV Եպիփանի դեմ ուղղված հուդաների ապստամբության առաջնորդը: 55. Սեռական հոլովով անձնական դերանուն: 56. Չինամթերք: 57. «Պուրիտաններ» վեպի հեղինակի անունը: 60. Կատալոնյան գրականության հիմնադիրը եւ դասական, փիլիսոփա, աստվածաբան, քարոզել է նաեւ Հայաստանում: 61. Կուպրինի հայտնի վեպը: 62. Հայ գրող, բանաստեղծ:

Հորիզոնական

1. Գետ Ռուսաստանում, Կրասնոդարի երկրամասում: 5. Շիրվանզադեի ստեղծագործություններից: 8. Օղակյաց ...: 9. Այս ամանից օգտվում են անասունները: 10. Սուրճի տեսակ: 12. Այթմատովի «Բարդի իմ, կարմիր գլխաշորով» պատմվածքի հերոսներից: 15. Կնոջը հասցեագրված սրամիտ բանաստեղծական հաճոյախոսություն: 17. Ֆրանսիացի դրամատուրգ, բանաստեղծ, որը մեծ համբավ ուներ Լյուդովիկոս XIV-ի արքունիքում: 19. Կաթոլիկական մայր տաճարի քահանա: 21. Բերսաբե անվան կրճատ ձեւը: 23. «Տեր ես, ...»: 24. Օրենքով թույլատրված, օրինական: 26. Կրաքարային սարավանդ Հարավսլավիայի հյուսիս-արեւմուտքում: 27. Հրահեղուկ զանգված: 30. Գյուղ Հայաստանում, Իջեւանից հյուսիս-արեւմուտք: 31. Տղամարդու անուն: 33. Երեւակայական, գերբնական էակ: 34. Ծայր, պռունկ, սահման: 35. Ֆրանսիայի թագավորի պալատը Փարիզում, այժմ՝ ազգային թանգարան: 36. Հերոսուհի «Նահապետ» կինոնկարում: 37. Հայ աշուղ: 38. Առեւտրի տեղ: 39. Սառը զենք, նիզակի տեսակ: 41. Ադամի կողակիցը: 42. Աստվածածնյան կանացի անուն: 44. XVI դ. Իտալիայում հիմնադրված կաթոլիկական վանական միաբանության անդամ: 46. Սասունցի Դավթի խորթ եղբայրը՝ ... Մելիք: 49. Ճարտարապետության մեջ ակուստիկայի համար քառանիստ կամ բազմանիստ խորացում առաստաղի, գմբեթի կամ այլ մակերեսներում: 50. Ծովածոց Հարավչինական ծովում: 52. Ֆրա Բեատո Անջելիկոյի որմնանկարներից: 53. Հայ գրող: 54. Հայ գեներալ-մայոր: 58. Դրամի հետ գործ ունեցող աշխատող: 59. Հնում պատստանական զրահ: 60. Շան ցեղ: 63. Առեւտրի կենտրոն Երեւանում: 64. Կոշտ արմատներով լայնաբերան երկարաճիտ սապոգ, որը հագել են Դյումայի երեք հրացանակիրները: 65. Գետ Հարավային Աֆրիկայում, որը բառացի նշանակում է կոկորդիլոսային ...տր: 66. Ծառատեսակ: 67. Մ. Գորկու «Քունը տանում է» պատմվածքի հերոսուհին:

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Հունվարի 25-ի համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց 1. Անծուկ: 2. Մակակ: 3. Արեւատսակ: 4. Իսյաս: 5. Կանուխ: 7. «Արմաս»: 8. «Նորմա»: 9. «Ջաջուռ»: 10. Նադիր: 15. Ամպիր: 16. Գավին: 17. Զլոտի: 18. Թուրակ: 20. Ագնոն: 21. Արեդա: 24. Արցեուլով: 25. Ֆրեյդ: 26. Կոունկ: 28. Էլորա: 29. Սափոր: 30. Ալդան: 31. Ագավա: 32. Ասլաս: 33. Ինդոս:

Հորիզոնական 1. Արշամ: 4. Իգխակ: 6. Ապրիլ: 7. Արծան: 9. Ջանան: 11. Անատա: 12. Կորեկ: 13. Սուջուխ: 14. Տայգա: 17. Զվարթ: 19. Ռադար: 22. Սպիվակով: 23. Աթեյնքեք: 25. Ֆրանկ: 27. Իգրեկ: 28. Էնեաս: 30. Ալուչա: 32. Ակոռի: 34. Գունդս: 35. Դուդուկ: 36. Անդեր: 37. Վիոլա: 38. Նարվա: 39. «Սորոս»:

«ԱՌՅՈՒԾ ԱՐՔԱ» ՀԱՄԱԼԻՐ

Հրավիրում ենք Ձեզ եւ Ձեր երեխաներին ուրախ ժամանցի եւ Ծննդյան տոնակատարությունների **Րաֆֆու եւ Անդրանիկի փողոցների խաչմերուկում**:

Հեռ.՝ 770023

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ
մրցութային կարգով աշխատանքի է հրավիրում

■ **իրավաբանի**

Թեկնածուն պետք է ունենա բարձրագույն մասնագիտական կրթություն եւ նվազագույնը հինգ տարվա մասնագիտական փորձառություն քաղաքացիական, աշխատանքային եւ հարկային օրենսդրական ոլորտներում: Անգլերենի եւ համակարգչի լիակատար/գերազանց տիրապետումն ու կազմակերպչական եւ հաղորդակցման ունակությունները պարտադիր են:

Պահանջվող փաստաթղթերն են՝ ինքնակենսագրական (resume) եւ երկու մասնագիտական երաշխավորագիր:

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ ս.թ. 8-ը, ժ. 17:45:

■ **էլեկտրիկ-փականագործի**

Թեկնածուն պետք է ունենա միջնակարգ-մասնագիտական կամ բարձրագույն կրթություն, նվազագույնը հինգ տարվա մասնագիտական փորձառություն, ցանկալի է անգլերենի բավարար իմացություն:

Պահանջվող փաստաթղթերն են՝ միջնակարգ մասնագիտական կամ բարձրագույն կրթության վկայական:

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ ս.թ. 2-ը, ժ. 17:45:

■ **Կաթսայատան հնոցապանի**

Թեկնածուն պետք է ունենա միջնակարգ-մասնագիտական կրթություն:

Պահանջվող փաստաթղթերն են՝ կաթսայատան շահագործման իրավունքի վկայագիր եւ միջնակարգ կրթության վկայական:

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչ. ս.թ. 8-ը, ժ. 17:45:

Դիմել ՀԱՀ-ի կադրերի բաժին, հետեւյալ հասցեով՝
Մարշալ Բաղրամյան 40 պող., 50ա սենյակ:

ԹԵՔԵՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է

Վարձով տրվող տարածքներ 130 քմ եւ 150 քմ մակերեսով, ապահովված հեռախոսով, շուրջօրյա ջեռուցմամբ, հոսանքով եւ ջրամատակարարմամբ:

Թեքեյան կենտրոնն ունի նաեւ լավ կահավորված, տեխնիկապես սարքավորված 2 դահլիճ մեծ եւ փոքր, նախատեսված ասուլիսների, ժողովների, սեմինարների, ցուցահանդեսների եւ նման միջոցառումների համար:

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան, Խանջյան 50, Թեքեյան կենտրոն:

Հեռախոսներ՝ 573057, 576645, 572422

Գայի անվան ավտոդպրոցը իրականացնում է բոլոր կատեգորիաների վարորդական իրավունքի դասընթացներ: Ամենաէժանը հանրապետությունում: Ռուբինյանց 27/4,

628121, 628131:

Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամ հայկական մասնաճյուղ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

Սահմանադրական եւ իրավաբանական քաղաքականության ինստիտուտը, բաց հասարակության ինստիտուտի եւ կենտրոնական եվրոպական համալսարանի հետ համատեղ հայտարարում է «Մարդու իրավունքներ» ծրագրով, 2001-2002 ակադեմիական տարվա համար, կրթաթոշակ ստանալու մրցույթ:

Ծրագիրն իրականացնելու է սահմանադրական եւ իրավական քաղաքականության ինստիտուտն ու կենտրոնական եվրոպական համալսարանը՝ Կենտրոնական Եվրոպայի, նախկին Խորհրդային Միության, Կենտրոնական Ասիայի երկրների, ինչպես նաեւ Մոնղոլիայի ոչ պետական հասարակական կազմակերպությունների հետ համագործակցությամբ:

Ծրագրի նպատակն է՝ աջակցել Կենտրոնական Եվրոպայի, նախկին Խորհրդային Միության, Կենտրոնական Ասիայի երկրներում քաղաքացիական ազատությունների հարցերով զբաղվող իրավաբաններին, ուսանողներին եւ ակտիվիստներին: Ծրագրին կարող են մասնակցել միայն ոչ պետական հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, որոնք զբաղվում են մարդու իրավունքների հիմնահարցերով:

Դիմումները պետք է ներկայացվեն եւ գրանցվեն ԲՀԻՕՀՀՄ-ի գրասենյակում մինչեւ 2001 թ. փետրվարի 5-ը, ժ. 15:00:

ԿԵՀ (Բուդապեշտ, Հունգարիա) դիմումները պետք է ներկայացվեն մինչեւ 2001 թ. փետրվարի 5-ը:

Անհրաժեշտ տեղեկությունների եւ դիմումի ձեւի համար դիմել հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան 10, Պուշկինի 1, բն. 2, հեռ. 542-119, 541-719, 543-901

e-mail: panaida@osi.am; http://www.ceu.hu or www. osi. am

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հարգելի հարկ վճարող.

ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված վարչական պատասխանատվության նորմերի կիրառումը կանխելու նպատակով Հայաստանի Հանրապետության պետական եկամուտների նախարարությունը հայտարարել էր, որ 2000 թ. չորրորդ եռամսյակի ԱԱՀ-ի հաշվարկները պետք է ներկայացվեին մինչեւ 2001 թ. հունվարի 20-ը ներառյալ:

Հաշվի առնելով «Ավելացված արժեքի հարկի վճարման եւ հաշվարկների ներկայացման ժամկետների մասին» համապատասխան հրահանգչական նամակի գրանցումը ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից, լրացուցիչ հայտնում ենք, որ 2000 թ. չորրորդ եռամսյակի ԱԱՀ-ի հաշվարկների ներկայացման վերջին ժամկետը 2001 թ. փետրվարի 25-ն է:

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ձեռնարկությունն աշխատանքի է հրավիրում ծրագրավորող մասնագետի:

Պարտադիր պայմանները՝
Microsoft Visual Basic, Windows NT, Microsoft SQL Server եւ անգլերեն լեզվի լավ իմացություն:

Զանգահարել՝
61-63-00
(ժ. 10.00-18.00)

Աշխարհի տուրիզմի հաստատության 30 եւ Կիպրոսի հետ համագործակցության 25-ամյակի եւ Սուրբ Վալենտինի առիթներով 2001 թ. փետրվարի 14–21-ը կազմակերպվում է բացառիկ տուր Կիպրոս:

Բնակությունը նորաբաց ծովափնյա 4 աստղանի հյուրանոցում, երկու անգամ սնունդով, ամեն օր էքսկուրսիաներ, երեկոյան պարահանդեսներ, խնջույքներ:

Ուղեւորության արժեքը, ներառյալ ինքնաթիռի տոմսը, 950 դոլարի փոխարեն 550 դոլար է: Երեխաների համար նախատեսված են զեղչեր:

Տեղեկությունների համար դիմել «ԱԿՆ» տուրիստական ընկերություն Ղազար Փարպեցի 20. հեռ. 531500, 52–29–10, 53–45–60:

«ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ» ԲԲԸ
ՍԿՍԱԾ 2001 Թ. ՓԵՏՐՎԱՐԻ 1-ԻՑ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ Է ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑԻՑ ՆԵՐԳՐԱՎՎՈՂ ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐԸ

ԺԱՄԿԵՏԻ ՎԵՐՋՈՒՄ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

ժամկետը	USD		AMD	
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. եւ ավելի	մինչեւ 15 մլն	15 մլն եւ ավելի
20-29 օր	10.0	9.0	14.0	13.0
30-59 օր	11.0	10.0	15.0	14.0
60-89 օր	13.4	12.4	16.0	15.0
90-120 օր	15.2	14.2	17.2	16.2
121-150 օր	15.4	14.4	17.4	16.4
151-179 օր	15.6	14.6	17.6	16.6
180-270 օր	15.6	14.6	17.8	16.8
271-365 օր	15.0	14.0	18.0	17.0

ԵՌԱՄՍՅԱԿԱՅԻՆ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

ժամկետը	USD		AMD	
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. եւ ավելի	մինչեւ15 մլն	15 մլն եւ ավելի
180-270 օր	15.1	14.1	17.3	16.3
270-365 օր	14.5	13.5	17.5	16.5

ԱՄԵՆԱՄՍՅԱ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

ժամկետը	USD		AMD	
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. եւ ավելի	մինչեւ 15 մլն	15 մլն եւ ավելի
20-29 օր	-	-	-	-
30-59 օր	10.0	9.0	14.0	13.0
60-89 օր	12.4	11.4	15.0	14.0
90-120 օր	14.2	13.2	16.2	15.2
121-150 օր	14.4	13.4	16.4	15.4
151-179 օր	14.6	13.6	16.6	15.6
180-270 օր	14.6	13.6	16.8	15.8
271-365 օր	14.0	13.0	17.0	16.0

«ԱՎԵԼԱՑՎՈՂ» ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ԺԱՄԿԵՏԻ ՎԵՐՋՈՒՄ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

ժամկետը	USD		AMD	
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. եւ ավելի	մինչեւ 15 մլն	15 մլն եւ ավելի
20-29 օր	9.0	8.0	12.0	11.0
30-59 օր	10.0	9.0	13.0	12.0
60-89 օր *	11.0	10.0	14.0	13.0
90-120 օր *	12.0	11.0	15.2	14.2
121-150 օր *	12.4	11.4	15.4	14.4
151-179 օր *	12.6	11.6	15.6	14.6
180-270 օր *	12.6	11.6	15.8	14.8
271-365 օր *	13.0	12.0	16.0	15.0

** Ավանդի գործող. ժամկետի վերջին ամսում ավանդների լրացման դեպքում լրացվող գումարի տոկոսների հաշվարկը կատարվում է ելնելով մինչեւ 1 ամիս ավանդների համար սահմանված տոկոսադրույքից:*

«ԿՈՒՏԱԿՎՈՂ ՏՈԿՈՍՆԵՐՈՎ» ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ԺԱՄԿԵՏԻ ՎԵՐՋՈՒՄ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

ժամկետը	USD		AMD	
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. եւ ավելի	մինչեւ 15 մլն	15 մլն եւ ավելի
20-29 օր	-	-	-	-
30-59 օր	11.0	10.0	14.9	13.0
60-89 օր	13.3	12.2	15.8	13.9
90-120 օր	14.9	13.9	16.8	14.7
121-150 օր	15.0	14.0	16.8	15.8
151-179 օր	15.1	14.1	16.9	15.9
180-270 օր	15.1	14.1	16.9	16.0
271-365 օր	14.0	13.1	16.6	15.8

* Իրավաբանական անձանց համար ավանդների տոկոսադրույքները սահմանվում են պայմանագրային հիմունքներով

@rminco Global Telecommunications **Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:**

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Պատուէր 1380 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 26. 01. 2001 Գինը՝ 100 դրամ